

**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Porovnávacie analýzy
15/2025**

Podmienky úhrady liekov, dietetických potravín a zdravotníckych pomôcok z verejného zdravotného poistenia

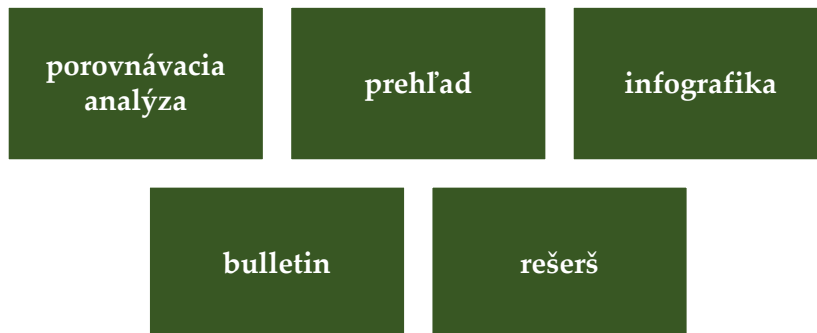
Katarína Kubišová

**Bratislava
máj 2025**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Podmienky úhrady liekov, dietetických potravín a zdravotníckych pomôcok z verejného zdravotného poistenia

Anotácia

Porovnávacie štúdiá sa zaoberá vybranými aspektmi uhrádzania liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín vo vybraných štátoch EÚ. Konkrétne skúma možnosti úhrady zo zdravotného poistenia, preskripčné a indikačné obmedzenia, iné nástroje finančnej pomoci pre odkázané osoby a možnosti požičiavania zdravotníckych pomôcok.

Kľúčové slová

zdravotníctvo, lieková politika, verejné zdravotné poistenie (VZP), úhrada liekov, preskripčné obmedzenia, indikačné obmedzenia, dietetické potraviny, zdravotnícke pomôcky, regulačný orgán

Reimbursement of medicines, dietary foods and medical devices from public health insurance

Annotation

The comparative study deals with selected aspects of the reimbursement of medicines, medical devices and dietary foods in selected EU countries. Specifically, it examines the possibilities of reimbursement from health insurance, prescription and indication restrictions, other financial assistance instruments for dependent persons and the possibilities of lending medical devices.

Keywords

healthcare, drug policy, public health insurance, reimbursement of medicines, prescription restrictions, indication restrictions, dietetic foods, medical devices, regulatory authority

Vypracovala: RNDr. Katarína Kubišová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži najmä pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

1. Úvod	5
2. Súhrnná tabuľka	6
3. Situácia v Slovenskej republike	10
4. Situácia vo vybraných štátoch Európskej únie	15
4.1 Česká republika	15
4.2 Cyprus.....	16
4.3 Estónsko.....	19
4.4 Fínsko	22
4.5 Francúzsko.....	25
4.6 Grécko	26
4.7 Holandsko.....	27
4.8 Litva.....	29
4.9 Lotyšsko	30
4.10 Maďarsko.....	34
4.11 Nemecko	37
4.12 Poľsko.....	41
4.13 Portugalsko.....	44
4.14 Rakúsko.....	45
4.15 Slovinsko.....	46
4.16 Španielsko.....	49
4.17 Švédsko	52
4.18 Taliansko.....	54
5. Zhrnutie	55
6. Zdroje	58

1. Úvod

Cieľom analýzy je porovnať podmienky, spôsob a výšku úhrady štátom (z verejného zdravotného poistenia, ďalej tiež VZP) za lieky, zdravotnícke pomôcky a dietetické potraviny v štátoch EÚ, prípadne legislatívne obmedzenia takýchto úhrad. Predmetom záujmu boli najmä preskripčné a indikačné obmedzenia úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín, iné formy podpory štátu pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky a dietetické potraviny, ako aj organizácia a spôsob požíčavania zdravotníckych pomôcok v daných štátoch.

Hlavným zdrojom boli informácie z jednotlivých štátov poskytnuté na základe požiadavky v rámci Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD).¹ Tieto informácie boli doplnené z citovaných legislatívnych a iných relevantných zdrojov.

Hlavné skúmané okruhy by sa dali zhrnúť do nasledujúcich bodov:

1. *Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z verejného zdravotného poistenia (VZP)*
2. *Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP*
3. *Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení*
4. *Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia*
5. *Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny*
6. *Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia*
7. *Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky*
8. *Požičiavanie zdravotníckych pomôcok.*

¹ Požiadavka ECPRD č. 5997 *State support in paying for medicines (drugs), medical devices and dietetic foods – Štátna podpora na uhrádzanie liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín* (uzavretá databáza), február 2025. Dostupné online po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/987006>

2. Súhrnná tabuľka

štát	Preskripčné obmedzenia	Indikačné obmedzenia	rozhodovací orgán	úhrada DP	iná podpora na DP	úhrada ZP	iná podpora na ZP	štátom organizované požíčavanie ZP
Česká republika	•	•	Štátny ústav pre kontrolu liečiv	nie	pomoc osobám v hmotnej núdzi	•	poskytovanie pomoci zdravotne postihnutým	nie
Cyprus	•	•	minister zdravotníctva na odporúčanie zdravotnej poisťovne	• (na žiadosť)		•	rezort sociálnej starostlivosti (na žiadosť)	áno rezort sociálnej starostlivosti (na žiadosť)
Estónsko	•	•	minister sociálnych vecí na návrh zdravotnej poisťovne (poradný výbor pre lieky)	•	doplnková dávka pri úhrade 100 eur a viac ročne	•	doplnková dávka pri úhrade 100 eur a viac ročne; technické pomôcky – zľava od Sociálnej poisťovne	•
Fínsko	•	•	Rada pre oceňovanie liekov Hila – Ministerstvo sociálnych vecí a zdravotníctva Fínska agentúra pre lieky	nie	príspevok na bezlepkovú diétu pre nízkoprijemné domácnosti	•		• (organizujú kraje)
Francúzsko	•	•	Vysoký úrad pre zdravie HAS Ekonomický výbor pre zdravotnícke produkty CEPS minister zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia	•	nie	•	nie	•

štát	Preskripčné obmedzenia	Indikačné obmedzenia	rozhodovací orgán	úhrada DP	iná podpora na DP	úhrada ZP	iná podpora na ZP	štátom organizované požíčovanie ZP
Grécko	•	•	Ministerstvo zdravotníctva	•		•		nie
Holandsko	•	•	Ministerstvo zdravotníctva, sociálnych vecí a športu po odporúčaní Národného zdravotného ústavu	•	daňové úľavy špeciálna asistencia od obce	•	ZP poskytujú aj obce	Organizácia domácej starostlivosti
Litva			Ministerstvo zdravotníctva	nie	nie	•		od zdravotníckych zariadení
Lotyšsko	•	•	Národná zdravotná služba pod Ministerstvom zdravotníctva	nie	podpora deťom a študentom s celiakiou	•		- Národné rehabilitačné centrum Vaivari - Štátna agentúra pre sociálnu integráciu
Maďarsko	•	•	Národná zdravotná poisťovňa NEAK		daňová úľava	•	- schéma „Verejné zdravotníctvo“ - položkové vyúčtovanie - individuálne krytie	•
Nemecko	existuje právna možnosť, ale veľmi sa nevyužíva	sú možné, ale veľmi sa nevyužívajú	Národná asociácia zákonných fondov zdravotného poistenia GKV-Spitzenverband	nie	dodatočná potreba primeranej sumy daňová kompenzácia dodatočných nákladov na výživu	•		nie na zväžení zdravotnej poisťovne

štát	Preskripčné obmedzenia	Indikačné obmedzenia	rozhodovací orgán	úhrada DP	iná podpora na DP	úhrada ZP	iná podpora na ZP	štátom organizované požíčovanie ZP
Poľsko	nie	•	Ministerstvo zdravotníctva	nie	nie	•	príspevok zo Štátneho fondu rehabilitácie zdravotne postihnutých PFRON (do určitej výšky príjmu)	PFRON
Portugalsko	nie	•	Národný úrad pre lieky a zdravotnícke potreby INFARMED pod Ministerstvom zdravotníctva	nie	znížená sadzba DPH	•	znížená sadzba DPH	nie
Rakúsko	môžu byť	môžu byť	Ministerstvo zdravotníctva	nie	individuálne zo sociálneho poistenia	•	individuálne zo sociálneho poistenia	ústav sociálneho poistenia
Slovinsko	•	•	Ústav zdravotného poistenia ZZZS	nie	nie	•		ZZZS
Španielsko	•	•	Ministerstvo zdravotníctva	•	samosprávy	•		nie
Švédsko	•	•	Agentúra pre dentálne a farmaceutické benefity TLV	áno – deti do 16 rokov nad 16 rokov – závisí od regiónu		•	dotácie od samospráv	

štát	Preskripčné obmedzenia	Indikačné obmedzenia	rozhodovací orgán	úhrada DP	iná podpora na DP	úhrada ZP	iná podpora na ZP	štátom organizované požíčovanie ZP
Taliansko		•	Medzirezortný výbor pre hospodárske plánovanie a trvalo udržateľný rozvoj Talianska agentúra pre lieky	•		•		
Slovenská republika	•	•	Ministerstvo zdravotníctva Kategorizačná komisia pre lieky	•	príspevok na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia	•	príspevok na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia	na základe zákona o sociálnych službách (448/2008 Z. z.)

Zdroj: Spracovala autorka na základe citovaných zdrojov informácií

Použité skratky:

DP – dietetické potraviny

ZP – zdravotnícke pomôcky

3. Situácia v Slovenskej republike

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z verejného zdravotného poistenia (VZP)

Základným právnym predpisom, upravujúcim liekovú politiku na Slovensku je zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov². Paragraf 119 (10) zákona uvádza:

(10) Predpisujúci lekár pri poskytovaní ambulantnej zdravotnej starostlivosti je povinný v súlade s preskripčnými obmedzeniami a indikačnými obmedzeniami a za podmienok podľa tohto zákona a osobitného predpisu vždy predpísať humánny liek spôsobom uvedeným v odseku 5, zdravotnícku pomôcku alebo dietetickú potravinu, ktorých potrebu pacientovi indikoval po vykonaní lekárskeho vyšetrenia súvisiaceho s indikovanou liečbou.

Toto ustanovenie zakladá povinnosť predpisovať lieky v ambulanciách na základe podmienok, daných zákonom a v súlade s preskripčnými a indikačnými obmedzeniami.

Definícia preskripčných a indikačných obmedzení sa nachádza v zákone č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov³:

§ 2

- m) preskripčným obmedzením podmienenie plnej alebo čiastočnej úhrady lieku, zdravotníckej pomôcky alebo dietetickej potraviny na základe verejného zdravotného poistenia predpísaním lieku, zdravotníckej pomôcky alebo dietetickej potraviny lekárom so špecializáciou v určenom špecializačnom odbore, zubným lekárom, všeobecným lekárom, sestrou alebo pôrodnou asistentkou na základe písomného odporúčania lekára so špecializáciou v určenom špecializačnom odbore,*
- n) indikačným obmedzením podmienenie plnej alebo čiastočnej úhrady lieku, zdravotníckej pomôcky alebo dietetickej potraviny na základe verejného zdravotného poistenia predpísaním a použitím lieku, zdravotníckej pomôcky alebo dietetickej potraviny pri indikáciách a za podmienok určených v rozhodnutí v rámci kategorizácie liekov, zdravotníckych pomôcok, špeciálnych zdravotníckych materiálov alebo dietetických potravín.*

O tom, či daný liek bude za splnenia určitých podmienok plne, alebo čiastočne uhrádzaný z VZP, rozhoduje tzv. kategorizácia liekov. Kategorizácia liekov je proces určovania výšky úhrady za lieky, ktoré budú zaradené do Zoznamu kategorizovaných liekov. Zoznam kategorizovaných liekov spolu s preskripčnými a indikačnými obmedzeniami zverejňuje ministerstvo zdravotníctva

² Zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/362/20250131.html>

³ Zákone č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/363/20250101>

na svojej webovej stránke⁴. Ku každému lieku, zahrnutému do zoznamu, sa dajú dohľadať príslušné preskripčné obmedzenia (ktorí lekári-spezialisti môžu daný liek predpísať) a indikačné obmedzenia (na ktoré indikácie sa môže daný liek predpísať) (na základe §8 (1)b) zákona č. 363/2011 Z. z.)

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

O kategorizácii liekov rozhoduje Ministerstvo zdravotníctva SR. Minister zdravotníctva zriaďuje poradný orgán – **Kategorizačnú komisiu pre lieky** (§ 91 (1) zákona č. 363/2011 Z. z.). Komisia navrhuje zaradenie lieku do Zoznamu a navrhuje výšku úhrady za liek zo zdravotného poistenia na základe odborných kritérií a podľa ceny, akú navrhol výrobca. Odborné kritériá sa nachádzajú v zákone č. 363/2011 Z. z..

Podmienky na zloženie Kategorizačnej komisie upravuje § 91 (3) zákona č. 363/2011 Z. z., ide najmä o zástupcov Slovenskej lekárskej spoločnosti, zástupcov zdravotných poisťovní a zástupcov Ministerstva zdravotníctva SR. Na podobnom princípe ako Kategorizačná komisia pre lieky fungujú aj Kategorizačná komisia pre zdravotnícke pomôcky a Kategorizačná komisia pre dietetické potraviny.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a perskripčné obmedzenia

Podobné princípy, ako pri kategorizácii liekov sa uplatňujú aj pri kategorizácii dietetických potravín. Rovnako, ako pri kategorizovaných liekoch, ministerstvo zverejňuje aj *Zoznam kategorizovaných dietetických potravín s príslušnými preskripčnými a indikačnými obmedzeniami*⁵ (§ 59 (1) zákona č. 363/2011 Z. z.)

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Túto finančnú podporu upravuje § 38 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov⁶.

Peňažný príspevok sa poskytne, ak:

- je osoba s ŤZP odkázaná podľa komplexného posudku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie = ak má chorobu alebo poruchu uvedenú v prílohe č. 5 zákona,
- ak úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vydá rozhodnutie o priznaní peňažného príspevku a toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť.

Peňažný príspevok **nie** je možné poskytnúť:

- osobe s ŤZP, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba (s výnimkou poskytovania sociálnej služby v útulku, domove na pol ceste, zariadení núdzového bývania, zariadení podporovaného bývania alebo v zariadení sociálnych služieb na určitý čas presahujúci 30 dní),

⁴ Zoznam kategorizovaných liekov k určitému časovému obdobiu je zverejnený na stránke Ministerstva zdravotníctva SR: <https://www.mzsr.sk/?zoznam-kategorizovanych-liekov>

⁵ Zoznam kategorizovaných dietetických potravín k určitému časovému obdobiu je zverejnený na stránke Ministerstva zdravotníctva SR: <https://www.mzsr.sk/?zoznam-kategorizovanych-dietetickych-potravin>

⁶ Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/447/20250101>

- ak je príjem osoby s ŤZP vyšší ako trojnásobok sumy životného minima.

Výška peňažného príspevku je mesačne⁷:

- 18,56 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo je 50,86 €, pre choroby a poruchy uvedené v stanovenom zozname v I. skupine,
- 9,28 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo je 25,43 €, pre choroby a poruchy uvedené v stanovenom zozname v II. skupine,
- 5,57 % sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu, čo je 15,27 €, pre choroby a poruchy uvedené v stanovenom zozname v III. skupine.

Ak je osoba s ŤZP odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie z dôvodu, že má viaceré choroby a poruchy zaradené do rôznych skupín, tak sa jej poskytne peňažný príspevok vo výške, ktorá zodpovedá najnákladnejšej diéte z hľadiska zaradenia choroby alebo poruchy do určenej skupiny.⁸

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a perskripčné obmedzenia

Obdobné, ako v prípade liekov a dietetických potravín, platí aj v prípade zdravotníckych pomôcok. Na stránke ministerstva zdravotníctva sa zverejňuje a pravidelne aktualizuje aj Zoznam kategorizovaných zdravotníckych pomôcok s príslušnými preskripčnými a indikačnými obmedzeniami⁹ (§ 29 a § 31 zákona č. 363/2011 Z. z.).

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

V prípade, ak sa zdravotná pomôcka neposkytuje, ani nepožičiava v rámci verejného zdravotného poistenia, je možné požiadať podľa § 24 – 28 Zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažný príspevok na kúpu pomôcky, peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky a peňažný príspevok na úpravu pomôcky.

Osobe s ŤZP, ktorá je odkázaná na pomôcku, sa môže poskytnúť:

- peňažný príspevok na kúpu pomôcky,
- peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky,
- peňažný príspevok na úpravu pomôcky.

Za pomôcku sa považuje:

- vec, technologické zariadenie alebo jeho časť, ktoré umožňujú alebo sprostredkujú osobe s ŤZP vykonávať činnosti, ktoré by bez ich použitia nemohla vykonávať sama alebo by bolo spojené s nadmernou fyzickou záťažou alebo neúmernou dĺžkou trvania činnosti,

⁷ Klasifikácia porúch na účely poskytovania peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie sa nachádza v Prílohe č. 5 k zákonu č. 447/2008 Z. z.

⁸ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. Dostupné na internete:

<https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/penazne-prispevky/pp-kompenzaci-zvysenych-vydavkov/penazny-prispevok-kompenzaci-zvysenych-vydavkov-dietne-stravovanie/>

⁹ Zoznam kategorizovaných zdravotníckych pomôcok k určitému časovému obdobiu je zverejnený na stránke Ministerstva zdravotníctva SR: <https://www.health.gov.sk/?zoznam-kategorizovanych-zdravotnickych-pomocok>

- špeciálny softvér alebo aktualizácia softvéru, ktoré umožňujú osobe s ŤZP používať počítač a iné technické zariadenia,
- osobné motorové vozidlo, ale iba na účely výcviku jeho používania,
- pes so špeciálnym výcvikom – vodiaci pes, asistenčný pes, signálny pes.

Peňažný príspevok sa poskytuje:

- ak je osoba s ŤZP odkázaná podľa komplexného posudku na pomôcku alebo na úpravu pomôcky, ktorou je možné prekonať alebo zmierniť sociálne dôsledky jej ŤZP,
- ak sa pomôcka neposkytuje ani nepožičiava na základe verejného zdravotného poistenia, s výnimkou:
 - druhého mechanického vozíka, za ktorý sa považuje aj druhý jednoduchý kočík a druhý špeciálne upravený kočík,
 - druhého elektrického vozíka alebo
 - druhého načúvacieho aparátu,
- ak úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vydá rozhodnutie o priznaní peňažného príspevku a toto rozhodnutie nadobudne právoplatnosť.

Peňažný príspevok je možné poskytnúť len na pomôcky uvedené v zozname pomôcok¹⁰ na zmiernenie alebo prekonanie sociálnych dôsledkov ŤZP.

Peňažný príspevok sa neposkytuje:

- ak príjem osoby s ŤZP prevyšuje päť násobok sumy životného minima,
- na pomôcku, ktorá bola zakúpená pred dňom vypracovania komplexného posudku,
- na výcvik používania pomôcky a úpravu pomôcky vykonané pred dňom vypracovania posudku.

Výška peňažného príspevku je najviac 8 630,42 €.

Výška peňažného príspevku určeného na kúpu:

- druhého mechanického vozíka je najviac 1 659,70 €,
- druhého elektrického vozíka je najviac 4 979,09 € a
- druhého načúvacieho aparátu je najviac 331,94 €.

Určenie výšky príspevku:

- určí sa percentuálnou sadzbou v závislosti od ceny pomôcky, ceny výcviku využívania pomôcky alebo ceny úpravy pomôcky a príjmu osoby s ŤZP,
- určuje sa pre každú osobu s ŤZP z prislúchajúcej časti obstarávacej ceny v prípade, ak jednu pomôcku kupujú spoločne viaceré osoby s ŤZP.¹¹

¹⁰ Zoznam pomôcok je daný *Opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 7/2009 Z. z. z 18. decembra 2008, ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok*. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2009/7/>

¹¹ Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/penazne-prispevky/pp-kupu-vycvik-pouzivania-upravu-pomocky/>

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Tento nástroj je upravený v § 47 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov¹².

§ 47 Požičiavanie pomôcok

- (1) Požičiavanie pomôcok je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku.
- (2) Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám uvedeným v odseku 1 na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky podľa osobitného predpisu¹³, z iných zdrojov alebo do doby trvania podmienok pre poskytnutie pomôcky.
- (3) Nepriaznivý zdravotný stav podľa odseku 1 fyzická osoba preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazuje odkázanosť na pomôcku posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu¹³.

¹² Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon). Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/448/20250401.html>

¹³ Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4. Situácia vo vybraných štátoch Európskej únie

4.1 Česká republika

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Preskripčné obmedzenia sú uvedené v § 33 vyhlášky č. 376/2011 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o verejnom zdravotnom poistení¹⁴.

Lieky s preskripčným obmedzením sú hradené zo zdravotného poistenia len vtedy, ak ich predpisuje lekár s požadovanou špecializáciou.

Existujú dve skupiny liekov s obmedzeniami na predpis. Prvú skupinu (označenú písmenom „L“) môžu predpisovať lekári špecialisti. Títo lekári môžu predpisovaním lieku poveriť aj iného lekára, a pokiaľ to nie je pre konkrétny liek výslovne zakázané, môžu ho predpisovať aj všeobecní lekári.

Druhú skupinu (označenú písmenom „E“) môže predpisovať iba špecialista s príslušnou kvalifikáciou, nemôže ich predpisovať žiadny iný lekár.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Indikačné obmedzenia sú upravené v § 34 vyhlášky č. 376/2011 Zb.

Podľa tohto ustanovenia môže Štátny ústav pre kontrolu liečiv podmieniť úhradu prípravku:

- požiadavkou na presnú indikáciu – prípadne zahŕňajúcu aj začatie a ukončenie liečby, ak je to vhodné na základe klinického stavu pacienta;
- obmedzeným použitím na špecifikované skupiny pacientov, charakterizovaných určitým ochorením alebo klinickým stavom; alebo
- dôkazom zlyhania, kontraindikácie alebo nedostatočnej účinnosti predchádzajúcej liečby.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

V zmysle zákona č. 48/1997 Zb. o verejnom zdravotnom poistení¹⁵ je príslušným orgánom Štátny ústav pre kontrolu liečiv¹⁶.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Dietetické potraviny nie sú uhrádzané zo zdravotného poistenia.

¹⁴ Vyhláška č. 376/2011 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o verejnom zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2011/376/2024-07-01?zalozka=text>

¹⁵ Zákon č. 48/1997 Zb. o verejnom zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/1997/48/2025-01-01?zalozka=text>

¹⁶ Štátny ústav pre kontrolu liečiv. Dostupné na internete (v češtine): <https://sukl.gov.cz/en/>

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Osobám, poberajúcim pomoc v hmotnej núdzi podľa zákona č. 111/2006 Zb. o pomoci v hmotnej núdzi¹⁷, je možné poskytnúť dodatočný príspevok, ak majú osobitné stravovacie požiadavky na základe rozhodnutia lekára. Týka sa to stavov ako celiakia, cukrovka alebo intolerancia laktózy. Úplný zoznam oprávnených chorôb a výška príspevku sú uvedené vo vyhláske č. 389/2011 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o pomoci v hmotnej núdzi¹⁸.

Suma živobytia osoby, ktorej zdravotný stav podľa odporúčania príslušného odborného lekára vyžaduje zvýšené náklady na diétne stravovanie, sa zvyšuje mesačne o 43 – 122 eur (podľa konkrétnej diagnózy).

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

V prílohe 3 zákona č. 48/1997 Zb. o verejnom zdravotnom poistení je definované, ktoré zdravotnícke pomôcky sú oprávnené na úhradu zo zdravotného poistenia. V tejto prílohe sú uvedené aj špecializácie lekárov, oprávnených predpisovať jednotlivé pomôcky.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Potrebné pomôcky by mali byť hrazené zo zdravotného poistenia. Doplnkovú podporu pre osoby so zdravotným postihnutím definuje zákon č. 329/2011 Zb. o poskytovaní dávok osobám so zdravotným postihnutím¹⁹ – Hlava III Príspevok na zvláštnu pomôcku.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Existujú služby požičovne zdravotníckych pomôcok, ktoré často prevádzkujú neziskové organizácie alebo niektoré zdravotnícke zariadenia. Žiadny systém však nie je ustanovený zákonom.

4.2 Cyprus

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Zákon o všeobecnom systéme zdravotnej starostlivosti z roku 2001 (zákon 89(I)/2001 v znení neskorších predpisov) predstavuje legislatívny rámec, upravujúci fungovanie organizácie zdravotného poistenia a implementáciu systému všeobecnej zdravotnej starostlivosti (GHS).

Zdravotnou starostlivosťou môžu byť aj potrebné farmaceutické výrobky, zdravotnícke pomôcky a hygienické potreby, ktoré sa poskytujú na základe lekárskeho predpisu, vydaného lekárom alebo zubným lekárom a ktoré sú zaradené do zoznamu farmaceutických výrobkov a zoznamu zdravotníckych pomôcok a sanitárnych predmetov.

¹⁷ Zákon č. 111/2006 Zb. o pomoci v hmotnej núdzi. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2006/111?zalozka=text>

¹⁸ Vyhláska č. 389/2011 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2011/389/2024-07-01?zalozka=text>

¹⁹ Zákon č. 329/2011 Zb. o poskytovaní dávok osobám so zdravotným postihnutím. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2011/329/2025-01-01?zalozka=text>

GHS sa vzťahuje na lieky, ktoré si vyžadujú lekársky predpis, ako aj na určité voľne predajné lieky (OTC). Na konkrétne lieky musia predpis vystaviť lekári určitých odborností alebo v špecializovanejších prípadoch je pred ich predpísaním potrebný predchádzajúci súhlas zdravotnej poisťovne.

Čo sa týka finančných príspevkov pacienta, musí zaplatiť doplatok 1 € za predpísaný liek. Rovnaké pravidlo platí pre zdravotnícke pomôcky a hygienické potreby. Ak lekár predpíše iný liek, ako je plne hrazený GHS, pacient musí doplatiť rozdiel v cene medzi plne hrazeným liekom a predpísaným liekom. Toto všeobecné pravidlo platí aj pre spotrebný materiál, zdravotnícke pomôcky a sanitárne predmety.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Minister zdravotníctva pri výkone právomocí udelených podľa § 64 ods. 5 zákona o všeobecnom systéme zdravotnej starostlivosti z roku 2001, určuje výšku úhrady za lieky na základe odporúčania a súhlasu zdravotnej poisťovne. Toto je formalizované prostredníctvom vyhlášky o všeobecnom systéme zdravotnej starostlivosti (doplatok, maximálna spoluúčasť, príspevok I a príspevok II) (č. 1) z roku 2019.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Výbor pre výživové produkty, ktorý pôsobí pod ministerstvom zdravotníctva, prijíma žiadosti, ktoré je potrebné predložiť spolu s odporúčaniami klinických dietológov Štátnej zdravotníckej organizácie (OKYPY), najväčšieho poskytovateľa zdravotnej starostlivosti spolupracujúceho s GHS, na poskytovanie výživových produktov ambulantným pacientom, keď to uzná za potrebné. Tieto produkty sa poskytujú po príslušnom schválení a hradí ich ministerstvo zdravotníctva. V súčasnosti majú napríklad príjemcovia nárok na bezlepkovú múku zadarmo.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

GHS Cypru pokrýva náklady na rôzne zdravotnícke pomôcky, ako je uvedené v prvej tabuľke prílohy I k vyhláške o všeobecnom systéme zdravotnej starostlivosti.

Ďalej je potrebné poznamenať, že podľa článku 22 zákona o všeobecnom systéme zdravotnej starostlivosti z roku 2001 môžu služby zdravotnej starostlivosti zahŕňať aj „*lekársku rehabilitáciu vrátane poskytovania, údržby a výmeny ortopedických pomôcok a protetických končatín*“.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Odbor sociálnej inklúzie osôb so zdravotným postihnutím, v pôsobnosti námestníka ministerstva sociálnej starostlivosti, poskytuje osobám so zdravotným postihnutím finančnú pomoc na technické pomôcky a zdravotnícke pomôcky. Finančná podpora pokrýva 80 % konečnej ceny požadovaného technického prostriedku až do maximálnej výšky určenej príslušným výborom. Vo výnimočných prípadoch, týkajúcich sa jednotlivcov s veľmi nízkym príjmom, môže podpora pokryť až 100 % nákladov.

Priorita sa udeľuje na základe závažnosti zdravotného postihnutia a miery, do akej pomoc zvyšuje nezávislosť, mobilitu, zamestnanie, zdravie alebo každodenný život. Poskytnuté technické prostriedky sa poskytujú na individuálnom základe a zostávajú majetkom príjemcu.

Schéma sa nevzťahuje na ortopedické a protetické končatiny alebo iné pomôcky poskytované prostredníctvom samostatných vládnych programov. V prípade, že sa pomôcka už nepoužíva, je potrebné ju vrátiť na odbor sociálnej inklúzie osôb so zdravotným postihnutím.

K žiadosti o tento typ finančnej podpory musia záujemcovia predložiť zároveň aj požadovanú zdravotnú dokumentáciu (odporúčanie osobného lekára a odporúčanie rehabilitačného terapeuta na potrebu technického prostriedku/nástroja/pomôcky/výfahu) riaditeľovi odboru sociálnej inklúzie osôb so zdravotným postihnutím. Na základe toho špeciálna komisia vyhodnotí žiadosti.

V prípade invalidných vozíkov sa finančná pomoc pohybuje od 700 do 13 500 eur v závislosti od typu požadovaného invalidného vozíka. Odporúčanie, priložené k žiadosti, musia vyplniť fyzioterapeuti z vládnych všeobecných nemocníc alebo Cyperského inštitútu neurológie a genetiky.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Odbor sociálnej inklúzie osôb so zdravotným postihnutím tiež bezplatne prevádzkuje výpožičnú schému technických prostriedkov, nástrojov a iných pomôcok oprávneným osobám s ťažkým motorickým, zmyslovým alebo iným postihnutím.

Tieto už používané technické pomôcky sa požičiavajú na základe odporúčaní hodnotiacej komisie a priorita sa udeľuje podľa závažnosti postihnutia a miery, do akej pomôcka podporuje nezávislosť pacienta. Zapožičané vybavenie je určené výlučne príjemcovi a musí byť vrátené, ak už nie je potrebné, alebo po úmrtí príjemcu. Za údržbu zapožičaného zariadenia zodpovedá výlučne príjemca.

Žiadosti je potrebné podať na určenom tlačíve a priložiť k nim zdravotnú dokumentáciu od ošetrojúceho lekára alebo fyzioterapeuta. Výbor opäť vyhodnotí žiadosti a v prípade potreby sa od žiadateľov môže požadovať účasť na hodnotiacom stretnutí.

Žiadosť o zapožičanie invalidného vozíka musí podať fyzioterapeut a musí obsahovať lekárske potvrdenie potvrdzujúce invaliditu. Fyzioterapeut posúdi potreby pacienta a odporučí vhodný typ invalidného vozíka. Stáli používatelia invalidných vozíkov, ktorí poberajú príspevok na ťažké motorické postihnutie, sú oslobodení od vyššie uvedeného postupu.

O zapožičaní invalidného vozíka rozhoduje riaditeľ odboru sociálnej inklúzie osôb so zdravotným postihnutím alebo poverený pracovník. Príjemcovia musia podpísať vyhlásenie, v ktorom súhlasia s vrátením invalidného vozíka do jedného roka od zapožičania, alebo keď sa prestane používať a tiež, že budú invalidný vozík udržiavať v dobrom stave.

4.3 Estónsko

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Právo na predpis liekov je upravené v § 33 zákona o liekoch²⁰. Za primeranosť predpisu a za súlad predpisu s právnymi predpismi (§ 33 ods. 18 zákona o liekoch) zodpovedá lekár, zubný lekár, zdravotná sestra alebo pôrodná asistentka, ktorí predpis vydávajú.

Estónsky fond zdravotného poistenia (EHIF) do určitej miery hradí (prepláca) lieky na predpis, ktorých účinnosť bola predtým dôkladne posúdená, a preto boli zaradené do zoznamu uhrádzaných liekov. Tieto liečivá sú dostupné so zľavou 50, 75, 90 alebo 100 %. Najvyššie diskontné sadzby sú dostupné pre hlavné liečivá potrebné na liečbu závažných a chronických ochorení alebo pre určité skupiny obyvateľstva (starobní a invalidní dôchodcovia). Za každý liek na predpis musí kupujúci zaplatiť poplatok za recept vo výške 3,5 eura.

Zoznam uhrádzaných liekov EHIF²¹, ustanovený nariadením ministra sociálnych vecí, sa upravuje štyrikrát ročne. Zoznam obsahuje liečivá, ktoré majú platné povolenie na uvedenie na trh v Estónsku a pri nákupe v lekárni sa na ne vzťahuje zľava.

Zoznam liekov Estónskeho fondu zdravotného poistenia v niektorých prípadoch špecifikuje pre konkrétny liek aj jeho veľkosť balenia, diagnózu a lekársku špecializáciu lekára, kvalifikovaného na predpisovanie liekov, nie je to však prípad každého lieku uvedeného v zozname liekov. V niektorých prípadoch je v zozname špecifikovaná len aktívna zložka liečiva a liek (zvyčajne ide o lieky s diskontnou sadzbou 50 %), pričom na nákup rovnakého lieku so zľavou 100 % môže byť v zozname viac požiadaviek (napr. špecifická diagnóza, medicínska špecializácia lekára, vek pacienta).

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Zoznam liekov ustanovuje vyhláška ministra sociálnych vecí na návrh dozornej rady fondu zdravotnej poisťovne.

Na mnohé lieky na závažné a chronické ochorenia sa vzťahuje diskontná sadzba 75 alebo 100 %. Základom takejto úhrady je zoznam závažných ochorení ustanovený vládou republiky a o úhrade konkrétnych liekov s vyššou zľavou rozhoduje predseda Správnej rady zdravotnej poisťovne na odporúčanie poradného výboru pre lieky.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Zoznam liekov Estónskeho fondu zdravotného poistenia (t. j. zoznam hradených liekov) obsahuje aj niektoré dietetické potraviny. V týchto prípadoch nie sú všeobecne stanovené lekárske špecializácie lekára, oprávneného danú potravinu predpisovať.

Dietetické potraviny uvedené v zozname uhrádzaných liečiv sú dostupné so zľavou od 50 % do 100 %. V závislosti od dietetickej potraviny môže byť upresnená diagnóza, vek pacienta (v prípade

²⁰ Zákon o liekoch. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/506122024001/consolide>

²¹ Príloha k zoznamu uhrádzaných liekov. Dostupné na internete (v estónskom jazyku): https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1171/2202/4028/SOM_m51_lisa2.pdf

dojčiat). Niektoré dietetické potraviny sú dostupné s diskontnou sadzbou 50%, ak nie je stanovená diagnóza, pričom rovnaké dietetické potraviny sú dostupné so zľavou 100% v prípade špecifických diagnóz.

Pre ľudí, ktorí mŕňajú na lieky a zdravotnícke pomôcky nadpriemerné výdavky, existuje možnosť aj doplnkovej výhody na lieky a zdravotnícke pomôcky – v lekárňach a spoločnostiach, predávajúcich zdravotnícke pomôcky, získajú väčšiu zľavu. Doplnková dávka sa vypláca poistencom, ktorí za recepty zaplatia najmenej 100 eur za kalendárny rok.

Doplnková dávka sa vzťahuje na výdavky, vynaložené na lieky so zľavou EHIF a na zdravotnícke pomôcky. To znamená, že výdavky vynaložené na voľnopredajné lieky (lieky bez lekárskeho predpisu) a lieky na predpis, ktoré nespĺňajú podmienky na zľavu EHIF, sa neberú do úvahy. Zvýhodnenie sa nevzťahuje ani na zľavnené technické pomôcky, ktoré hradí Sociálna poisťovňa.

Doplnková dávka sa vypočíta na základe výdavkov, ktoré vznikli v kalendárnom roku. Do úvahy sa berie aj poplatok za recept vo výške 3,5 €, ktorý sa platí pri nákupe liekov. Pre úhradu liekov a zdravotníckych pomôcok zakúpených na zľavnené recepty platia tieto zásady:

- ak je suma nižšia ako 100 eur ročne, nevypláca sa žiadna doplnková dávka;
- ak ide o sumu 100 – 300 eur ročne, vráti sa 50 % zo sumy presahujúcej 100 eur;
- ak suma presiahne 300 eur ročne, vráti sa 90 % zo sumy nad 300 eur.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

EHIF hradí zdravotnícke pomôcky zaradené do zoznamu zdravotníckych pomôcok (t. j. zoznam uhrádzaných zdravotníckych pomôcok), ktoré možno použiť na liečbu chorôb a úrazov, alebo ktoré pomáhajú predchádzať zhoršeniu chorôb. EHIF hradí zdravotnícke pomôcky vo výške 90 % alebo 50 % z referenčnej ceny. Pacient musí zaplatiť 10 % alebo 50 % z referenčnej ceny pomôcky a prípadne časť, presahujúcu referenčnú cenu.

Medzi hradené zdravotnícke pomôcky patria napríklad: príslušenstvo na meranie a korekciu glykémie pre diabetikov (testovacie prúžky na glukomer, lancety, inzulínové ihly), výrobky na starostlivosť o stómium, ortézy, močové katétre a obvazy na rany, ako aj pomôcky pre pacientov so spánkovým apnoe a kompresívne výrobky na liečbu lymfedému a žilovej nedostatočnosti a vredov. Zoznam zdravotníckych pomôcok²² a postup pri prevzatí povinnosti úhrady za zdravotnícke pomôcky, zapísané v zozname zdravotníckych pomôcok, ustanoví na návrh dozornej rady zdravotnej poisťovne vyhláška ministra sociálnych vecí.

O potrebe zdravotníckej pomôcky rozhoduje ošetrojúci lekár. Ak má človek diagnostikované ochorenie, ktoré si vyžaduje zdravotnícke pomôcky uvedené v zozname zdravotníckych pomôcok EHIF a jeho zdravotný stav spĺňa podmienky, ošetrojúci lekár vystaví digitálnu kartu zdravotníckej pomôcky. Po vydaní digitálnej karty zdravotníckej pomôcky je možné ihneď zísť do lekárne alebo priamo kontaktovať predajcu zdravotníckej pomôcky a zakúpiť si lekársku pomôcku so zľavou.

²² Zoznam zdravotníckych pomôcok EHIF. Dostupné na internete (v estónskom jazyku): <https://www.riigiteataja.ee/akt/120122023016?leiaKehtiv>

Zoznam zdravotníckych pomôcok je každoročne aktualizovaný na základe návrhov výrobcov a profesijných združení a cenových dohôd s výrobcami.

Platia tu tiež vyššie uvedené informácie o doplnkovej dávke pre lieky a zdravotnícke pomôcky.

Technické pomôcky (invalidné vozíky, načúvacie prístroje, plienky, protézy, barle a pod.) je možné zakúpiť so štátnou zľavou (hradí ich Sociálna poisťovňa).

Zľavnené sadzby zo stropnej ceny technickej pomoci²³:

- V prípade detí do 18 rokov so zdravotným postihnutím alebo s čiastočnou alebo žiadnou schopnosťou štát kompenzuje 90 %;
- Za deti do 18 rokov, ktorých zdravotné postihnutie nebolo zistené, štát kompenzuje 50 %;
- Štátna zľava je 90 % pre 18-26-ročných s poruchami učenia alebo v produktívnom veku s čiastočnou alebo žiadnou schopnosťou;
- Štátna zľava pre osoby v produktívnom a dôchodkovom veku s čiastočnou alebo žiadnou schopnosťou je 40 – 90 % v závislosti od konkrétnej technickej pomôcky;
- Štát hradí poberateľovi životného minima 95 %.

Na získanie technickej pomôcky so štátnou zľavou musí odborník alebo lekár najskôr určiť potrebu technickej pomôcky. Štátnu zľavu je možné získať len vo firmách, ktoré majú podpísanú zmluvu so Sociálnou poisťovňou. Pri kúpe technickej pomôcky je spoluúčasť pacienta vždy minimálne 7 eur (okrem nákupu inkontinenčných výrobkov a zapožičania technickej pomôcky).

V odôvodnených prípadoch možno požiadať o osobitný postup, t. j. požiadať o výnimku. Výnimku možno uplatniť v nasledujúcich prípadoch:

- Znížiť spoluúčasť – ak finančná situácia pacienta neumožňuje odpočítateľnú položku zaplatiť, môže Sociálna poisťovňa znížiť odpočítateľnú položku pacientovi najviac na päť percent.
- Pomoc so zaobstaraním novej technickej pomôcky, pretože používaná technická pomôcka už nezodpovedá potrebám (napr. sa zhoršil sluch alebo zrak, technická pomôcka sa zmenšila, pretože dieťa vyrástlo, technická pomôcka bola zničená v dôsledku nehody a pod.).
- Osoba potrebuje technickú pomôcku, ktorá nie je uvedená v zozname technických pomôcok, ale bez tejto technickej pomôcky sa denne nezaobíde.
- Osoba potrebuje technickú pomôcku, pre ktorú je v zozname technických pomôcok uvedená „špeciálna požiadavka“.
- Osoba potrebuje väčšie množstvo technických pomôcok, ako je možné získať so štátnou zľavou. Ak má niekto potrebu zvýšiť množstvo technických pomôcok z dôvodu diagnózy alebo funkčnej poruchy, môže požiadať o zvýšenie množstva.
- Náklady na technickú pomôcku sú vyššie ako stropná cena, z ktorej sa počíta štátna zľava. Sociálna poisťovňa zvýši stropnú cenu, ak v rámci danej stropnej ceny nie sú vhodné technické pomôcky pre pacienta.

²³ Zľavy sú indikované v Zozname technických pomôcok. Dostupné na internete (v estónskom jazyku):
https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1291/2202/4058/SOM_m58_lisa.pdf

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Vyššie popísaný systém (pri otázke č. 6) platí v prípade zakúpenia alebo prenájmu technickej pomôcky. Bližšie informácie sú uvedené v § 46 a nasledujúcich zákona o sociálnej starostlivosti²⁴.

4.4 Fínsko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Fínsko má univerzálny systém zdravotnej starostlivosti, ktorý je dostupný všetkým obyvateľom krajiny ako ústavné právo. K dispozícii je aj súkromné zdravotné poistenie. Prostredníctvom karty Kela majú prístup do zdravotného systému všetci občania a osoby s trvalým pobytom. Ponúka aj zľavy na lieky.

Vo Fínsku môže úhrada nákladov za lieky zo strany Kela (fínska Sociálna poisťovňa) závisieť od špecializácie predpisujúceho lekára. Pri niektorých vyšetreniach a ošetreniach v súkromnej lekárskej starostlivosti je úhrada k dispozícii len vtedy, ak ju predpisujú špecialisti, ako sú psychiatri, orálni a maxilofaciálni chirurgovia alebo zubári. Ak sú tieto výkony predpísané inými lekármi, Kela úhradu neposkytuje.

Pokiaľ ide o lieky na predpis, Kela hradí časť nákladov za lieky zahrnuté do systému úhrad a predpísané na liečbu konkrétneho ochorenia. Sadzby úhrad sú štandardizované a zvyčajne nezávisia od špecializácie predpisujúceho lekára. Aby však pacient získal nárok na osobitné sadzby úhrad (buď 65 % alebo 100 % z ceny lieku), musí mať osobitný nárok udelený Kela, ktorý zvyčajne vyžaduje lekárske potvrdenie diagnózy chronického alebo závažného ochorenia.

Karta Kela indikuje aj výšku nároku jej držiteľa na úhradu ceny liekov:

Keď číslo začína na:

- 1 – nárok na preplatenie vyššej osobitnej sadzby (100 %)
- 2 – nárok na preplatenie nižšej osobitnej sadzby (65 %)
- 3 – nárok na obmedzenú náhradu základnej sadzby (40 %), vzťahuje sa na lieky schválené spoločnosťou Hila na všeobecné použitie
- 5 – nárok na úhradu liečebnej výživy (65 %)
- 6 – nárok na úhradu liečebnej výživy (40 %).

Nárok na 100%, resp. 65% úhradu sa vzťahuje na lieky používané pri ťažkých a dlhodobých ochoreniach, ktoré sú definované špecifickými kritériami. Na získanie týchto vyšších sadzieb úhrady musia pacienti požiadať o povolenie od Kela, pričom to zvyčajne vyžaduje lekárske potvrdenie diagnózy. Nárok na náhradu môže byť dočasný alebo trvalý.

Hoci teda špecializácia predpisujúceho lekára môže ovplyvniť úhradu niektorých zdravotných služieb, vo všeobecnosti nemá vplyv na úhradu liekov viazaných na lekársky predpis, ak sú k dispozícii potrebné oprávnenia a dokumentácia.

²⁴ Zákon o sociálnej starostlivosti. Dostupné na internete (v anglickom jazyku): <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/504042016001/consolide/current>

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Pacientovi môžu byť uhradené lieky, ktoré mu predpísali na liečbu určitého ochorenia na základe zákona o zdravotnom poistení (1224/2004)²⁵. Úhrady sú dostupné len pre produkty potvrdené ako refundovateľné od Pharmaceuticals Pricing Board (Hila), ktorá pôsobí v spojení s Ministerstvom sociálnych vecí a zdravotníctva.

Úhrada liekov viazaných na lekársky predpis z VZP (Kela) často podlieha indikačným obmedzeniam. To znamená, že liek môže byť plne alebo čiastočne hrazený len pri špecifických diagnózach alebo zdravotných ťažkostiach. Rada pre oceňovanie liekov (Hila)²⁶, spadajúca do kompetencie Ministerstva sociálnych vecí a zdravotníctva, určuje stav úhrady liekov a môže obmedziť úhradu na určité indikácie, ako sú konkrétne ochorenia alebo skupiny pacientov. Kela vykonáva tieto rozhodnutia a podľa toho poskytuje úhradu.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Vo Fínsku je subjektom zodpovedným za stanovenie výšky úhrady za liek z VZP, ako aj za preskripčné a indikačné obmedzenia, Rada pre oceňovanie liekov (Hila), (Lääkealan hintalautakunta). Hila pôsobí pod Ministerstvom sociálnych vecí a zdravotníctva a o stave úhrad a cene liekov rozhoduje na základe žiadostí farmaceutických firiem. Ministerstvo sociálnych vecí a zdravotníctva je zodpovedné za rozvoj farmaceutických služieb a prípravu legislatívy o liekoch.

Okrem toho môže Fínska agentúra pre lieky (Fimea)²⁷ zaviesť obmedzenia na predpis a indikácie na základe úvah o bezpečnosti a účinnosti. Inštitúciou zodpovednou za uhradenie liečebných nákladov je Kela (Fínska Sociálna poisťovňa).

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Vo Fínsku verejné zdravotné poistenie vo všeobecnosti nepokrýva náklady na dietetické potraviny, ako sú napríklad bezlepkové výrobky. Od marca 2025 však môžu mať jednotlivci vo veku 16 a viac rokov s celiakiou, ktorí dostávajú sociálnu pomoc od Kela, nárok na dodatočných 38 € mesačne na kompenzáciu dodatočných výdavkov na bezlepkovú diétu. Táto podpora je špecificky zameraná na nízkopríjmové domácnosti.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Od marca 2025 je možné v rámci schémy sociálnej pomoci Kela schváliť ďalších 38 € mesačne ako dodatočné výdavky na stravu spôsobené celiakiou. Táto suma sa bude vzťahovať na každého člena rodiny s celiakiou, ktorý má 16 a viac rokov. Aby mal človek nárok na túto pomoc, musí poskytnúť dôkaz o diagnóze celiakie. Akceptovateľná dokumentácia zahŕňa lekárske potvrdenie, v ktorom sa uvádza, že v krvnom teste boli zistené protilátky alebo že črevná biopsia potvrdila diagnózu. Nie je potrebné, aby diagnózu stanovil špecialista; postačuje dokumentácia od primárneho poskytovateľa zdravotnej starostlivosti.

²⁵ Zákon č. 1224/2004 o zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.finlex.fi/sv/laki/kaannokset/2004/en20041224_20110911.pdf

²⁶ Rada pre oceňovanie liekov Hila. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.hila.fi/en/>

²⁷ Fínska agentúra pre lieky. Dostupné na internete (v angličtine): https://fimea.fi/en/about_us

Táto pomoc je zameraná na nízkopříjmové domácnosti. Odhaduje sa, že asi 3000 ľudí má právo na sociálnu pomoc na náklady spojené s dodržiavaním celiatickej diéty. Kela určuje, či má žiadateľ právo na sociálnu pomoc, spočítaním všetkých príjmov, ktoré má domácnosť žiadateľa k dispozícii a porovnaním ich príjmov s ich výdavkami. Ak nevyhnutné výdavky prevyšujú príjmy a majetok, zostatok sa vypláca ako sociálna výpomoc. Suma 38 €, predstavujúca náklady na dodržiavanie celiatickej diéty, bude potom uznaná ako nevyhnutný výdavok. Ide o fixnú sumu, ktorú nie je možné ďalej navýšiť.

Pre deti do 16 rokov s celiakiou je k dispozícii podpora prostredníctvom invalidného príspevku pre osoby mladšie ako 16 rokov.

6. **Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia,**
7. **Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky**
8. **Požičiavanie zdravotníckych pomôcok**

Vo Fínsku je distribúcia bezplatného zdravotníckeho materiálu založená na zákone o zdravotnej starostlivosti²⁸, zákone o poplatkoch klientov v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti²⁹ a na usmerneniach Ministerstva sociálnych vecí a zdravotníctva.

Zdravotnícke pomôcky, ako sú invalidné vozíky, barle a iné podobné vybavenie, sú vo všeobecnosti dostupné na bezplatné použitie alebo zapožičanie prostredníctvom verejnej zdravotnej starostlivosti, ak ich potrebu posúdi lekár alebo iný zdravotnícky pracovník.

Podrobnosti upravuje *Vyhláška Ministerstva sociálnych vecí a zdravotníctva o poskytovaní liečebných rehabilitačných pomôcok* 1363/2011³⁰.

Primárnu zodpovednosť za organizáciu prístupu k zdravotníckym pomôckam nesú kraje so sociálnymi službami v súlade so *zákonom o zdravotnej starostlivosti* (1326/2010); § 29 zákona stanovuje:

Miestne orgány zabezpečia prístup pacientov k akejkoľvek liečebnej rehabilitácii, potrebnej v súvislosti s lekárskou starostlivosťou.

Liečebná rehabilitácia zahŕňa:

...5) prístup k zdravotníckym pomôckam...

Potrebu posudzuje individuálne spravidla fyzioterapeut, lekár, prípadne iný zdravotnícky pracovník.

²⁸ Zákon č. 1326/2010 o zdravotnej starostlivosti. Dostupné na internete (v angličtine): https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/2010/en20101326_20131293.pdf

²⁹ Zákon o poplatkoch klientov v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1992/19920734>

³⁰ *Vyhláška Ministerstva sociálnych vecí a zdravotníctva č. 1363/2011 o poskytovaní liečebných rehabilitačných pomôcok*. Dostupné na internete (vo fínskom jazyku): <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20111363>

4.5 Francúzsko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Existujú tzv. „lieky na predpis vyhradené pre odborných lekárov“ (PRS). Ide o lieky na liečbu zložitejších ochorení. Toto obmedzenie môže byť niekedy vzťahované len na počiatkový predpis. V tomto prípade po prvom recepte, vystavenom odborným lekárom, môže obnovenie predpisu vykonať ktorýkoľvek lekár po kontrole doby platnosti receptu. Obnovovací predpis musí byť zhodný s pôvodným predpisom.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Zoznam takzvaných „výnimočných“ liekov je dostupný na webovej stránke Meddispar³¹, referenčnej stránke pre regulované lieky. Výnimočné lieky sú hradené zo zdravotného poistenia len vtedy, ak sú predpísané v súlade s terapeutickými indikáciami uvedenými v terapeutickom informačnom liste (FIT), ak sú zaradené do zoznamu uhrádzaných liekov.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Vysoký úrad pre zdravie (HAS)³² je nezávislý verejný orgán zodpovedný za hodnotenie liekov, zdravotníckych pomôcok a odborných úkonov s cieľom rozhodovať o cenách a úhradách.

Ekonomický výbor pre zdravotnícke produkty (CEPS)³³ je medzirezortný orgán primárne zodpovedný zo zákona za stanovovanie cien liekov a sadzieb zdravotníckych pomôcok na individuálne použitie, hradených zo zdravotného poistenia. CEPS sa skladá z dvoch sekcií, sekcie liekov a sekcie zdravotníckych pomôcok. Rozhodnutia CEPS sa prijímajú kolektívne, v súlade s usmerneniami, ktoré dostáva od ministrov, a pod kontrolou správneho sudcu. Ceny alebo sadzby sa prednostne stanovujú prostredníctvom dohôd, uzatvorených so spoločnosťami, ktoré uvádzajú na trh produkty, alebo v prípade niektorých zdravotníckych pomôcok s odbornými organizáciami, zastupujúcimi tieto spoločnosti.

Konečné rozhodnutie o registrácii lieku na úhradu patrí do kompetencie ministrov zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia a je uverejnené v Úradnom vestníku Francúzskej republiky.

Ak sa rozhodne o úhrade lieku, potom je CEPS požiadaný o rokovanie o cene. Ak sa rozhodne o jeho neuhradení alebo len o čiastočnej úhrade, môže byť preplatený z doplnkového zdravotného poistenia.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Uhrádzanie bezlepkových produktov je vyhradené iba pre ľudí, ktorí získali lekárske potvrdenie celiakie biopsiou tráviaceho traktu (dohoda o krytí pre dlhodobý stav, vyžadujúci nepretržitú

³¹ Meddispar. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.meddispar.fr/>

³² Vysoký úrad pre zdravie (HAS). Dostupné na internete (vo francúzštine): https://www.has-sante.fr/jcms/c_412227/fr/organisation-de-la-has

³³ Zloženie výboru je zo zástupcov štátu (Generálne riaditeľstvo zdravotníctva, Riaditeľstvo sociálneho zabezpečenia, Generálne riaditeľstvo pre spotrebiteľské záležitosti, hospodársku súťaž a kontrolu podvodov, Generálne riaditeľstvo podnikov) a zástupcov národných fondov zdravotného poistenia a organizácií doplnkového zdravotného poistenia, ktoré majú poradný hlas. Generálne riaditeľstvo pre poskytovanie zdravotnej starostlivosti a Riaditeľstvo pre výskum a inovácie majú tiež poradnú funkciu.

starostlivosť dlhšie ako šesť mesiacov). Podpora je 60 % sumy produktu. Je obmedzená na 45,73 eura mesačne na dospelú osobu a 33,54 eura mesačne na dieťa do 10 rokov.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Nie sú.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Rozhodnutie o úhrade zdravotníckej pomôcky prebieha rovnako, ako v prípade liekov (hodnotenie HAS, vyjednávanie ceny CEPS, konečné rozhodnutie ministerstva). Napríklad pár bariel hradí zdravotná poisťovňa vo výške 60 % na základe sadzby stanovenej LPP (zoznam produktov a služieb, hradených zdravotnou poisťovňou³⁴).

V rámci domácej ošetrovateľskej starostlivosti sú zdravotnícke pomôcky a materiál hradené z 80 % zdravotnou poisťovňou.

Ľudia s dlhodobými chorobami (ALD) navyše profitujú zo 100 % krytia zdravotnou poisťovňou za pomôcky, predpísané v rámci ich zdravotného stavu.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Nie sú.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Prenájom pomôcok sa riadi rovnakým pravidlom, jeho úhradu zdravotnou poisťovňou stanovujú kompetentní ministri. Napríklad vymeriavací základ za prenájom zdravotného lôžka je 12,35 eura na týždeň.

4.6 Grécko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Na lekársky predpis možno plne alebo čiastočne uhrádzať lieky z VZP, len ak ich predpisuje lekár s určitou špecifickou špecializáciou. V niektorých prípadoch, čo sa týka širokospektrálnych liekov, ich môžu predpisovať lekári rôznych špecializácií.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Na lekársky predpis je možné úplne alebo čiastočne uhradiť lieky pre špecifické indikácie, určené spoločným rozhodnutím ministrov práce a sociálnej ochrany a zdravotníctva a sociálnej solidarity, ktoré bolo vydané na základe stanoviska Ústrednej zdravotníckej rady a zverejnené vo Vestníku vlády. Výnimočne môže byť recept úplne alebo čiastočne uhradený pri podaní lieku z dôvodu súbežného výskytu ochorení so schválenými indikáciami po príslušnom odôvodnenom posudku ošetrojúceho lekára.

³⁴ LPP. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.ameli.fr/etablissement/exercice-professionnel/nomenclatures-codage/lpp>

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Ministerstvo zdravotníctva ministerskými rozhodnutiami ustanovuje technické pravidlá a podrobnosti, týkajúce sa pravidiel a cenového konania pre uhrádzané a neuhrádzané lieky.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Bezlepkové potraviny sú pacientom s celiakiou hradené pri nákupe od zmluvných poskytovateľov. V prípade nemožnosti zaobstarat' si výrobky v zmluvných predajniach sa poskytuje mesačné odškodné 100 eur pre dospelých a 150 eur pre deti po predložení príslušných účteniek s 10 % spoluúčasťou poistenca.

Odborné stanovisko na začiatku poskytujú gastroenterológovia alebo pediatri pôsobiaci v konkrétnych zdravotníckych zariadeniach, pričom ďalšiu liečbu môžu predpisovať aj praktickí lekári, pôsobiaci v rovnakých zariadeniach.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Na poskytovanie zdravotníckych pomôcok vydáva elektronické odporúčanie ošetrojúci lekár (so špecializáciou v odbore ortopédia alebo neurológia alebo telovýchovné lekárstvo a rehabilitácia), ktorý posúdi lekársku nevyhnutnosť poskytovania.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Zdravotnícke pomôcky sú predpísané a hradené, takže požičiavanie nie je potrebné.

4.7 Holandsko

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Právomoc predpisovať lieky majú lekári, zubári a pôrodníci, ktorí sú zaregistrovaní v registri BIG³⁵. Okrem toho majú preskripčnú právomoc špecialisti ošetrovateľstva (VS) a asistenti lekárov (PA). Predpisovanie liekov je povolené len v rámci danej odbornosti. Bez špecializácie môžu byť predpisované len bežné lieky. Okrem toho zákon dáva možnosť udeliť oprávnenie na predpisovanie liekov aj niektorým zdravotným sestram, ako napríklad diabetologické sestry, pľúcne sestry a onkologické sestry.

K tomuto oprávneniu je nutné splnenie niekoľko podmienok:

- lekár musí najprv stanoviť diagnózu
- musia sa dodržiavať súvisiace smernice, normy a protokoly.
- zdravotná sestra môže predpisovať len obmedzený počet liekov.

System úhrady liekov (GVS)

Liek je oprávnený na úhradu ihneď po zaradení do systému úhrady liekov (GVS). GVS je súčasťou vyhlášky o zdravotnom poistení. Lieky, ktoré boli zaradené do GVS, sú zoskupené v zozname 1A vyhlášky o zdravotnom poistení alebo sú uvedené samostatne v zozname 1B.

³⁵ Register BIG. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://www.bigregister.nl/zoek-zorgverlener>

Zoznam 1A

Na zozname 1A sú skupiny liekov, ktoré sú vzájomne zameniteľné.

Lieky sa považujú za vzájomne zameniteľné, ak:

- možno použiť pre podobnú oblasť indikácií,
- sa podávajú podobným spôsobom podávania a
- vo všeobecnosti sú určené pre rovnakú vekovú skupinu.

Na lieky na tomto zozname sa vzťahuje limit úhrady. Poistenec bude musieť zaplatiť spoluúčasť, keď cena lieku presiahne tento limit.

Zoznam 1B

Na zozname 1B sú lieky zahrnuté v GVS, ktoré však nie sú vzájomne zameniteľné. Pre lieky na tomto zozname nie je stanovený žiadny limit úhrady.

Zoznam 2

Lieky, ktoré sú na zozname 1A a 1B, môžu byť zaradené aj do zoznamu 2. To znamená, že ich úhrada podlieha dodatočným podmienkam. Napríklad, nárok na úhradu lieku vzniká len pre registrovanú indikáciu pre konkrétnych pacientov a nie pre všetkých pacientov.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

O zaradení lieku do systému úhrady liekov GVS rozhoduje ministerstvo zdravotníctva, sociálnych vecí a športu (VWS) po odporúčaní Národného zdravotného ústavu³⁶.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Zákon o zdravotnom poistení (Zvw) stanovuje, že dietetické potraviny môžu byť predmetom úhrady poisťovňou. To, či má poistenec nárok na úhradu dietetickej potraviny, závisí od jeho individuálnej situácie.

Definície dietetických potravín a podmienky, za ktorých môžu byť hradené, sú uvedené v bode 1 Prílohy 2 Schémy zdravotného poistenia³⁷. Ak sa ukáže, že poistenec potrebuje dietetickú potravinu, (rodinný) lekár alebo dietológ vypíše predpis alebo povolenie na tento prípravok.

Treba podotknúť, že pri balíku základného zdravotného poistenia v Holandsku existuje tzv. odpočítateľná položka, ktorú si dospelý poistenec ročne platí sám. Túto položku určuje vláda na ďalší rok a na rok 2025 bola stanovená na 385 €. Okrem odpočítateľnej položky si pacient niekedy platí aj časť nákladov na zdravotnú starostlivosť, tzv. osobný príspevok.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Ak pacient nemá nárok na úhradu dietetických potravín, v určitých prípadoch môže získať úľavu na dani. Presnejšie podmienky na takéto oprávnenie (v holandskom jazyku) sa nachádzajú tu:

³⁶ Národný zdravotný ústav. Dostupné na internete (v angličtine): <https://english.zorginstituutnederland.nl/>

³⁷ Schéma zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0018715/2025-02-18/#Bijlage2>

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/privere/relatie_familie_en_gezondheid/gezondheid/afrek_zorgkosten/voorwaarden_afrek_zorgkosten

V prípade sociálnej odkázanosti jednotlivca, môže obec poskytnúť špeciálnu asistenciu. Špeciálna asistencia je benefit, ktorý občanovi umožňuje zaplatiť mimoriadne výdavky. O jej pridelení rozhoduje obec. Obec prihliada na individuálne pomery a finančnú situáciu konkrétneho jednotlivca.

6. a 7. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia a iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

V prípade potreby zdravotníckych pomôcok na liečbu, ošetrovatelstvo, rehabilitáciu alebo starostlivosť, budú tieto uhradené v rámci základného balíka zdravotného poistenia. Jednoduché pomôcky na chôdzu, ako sú barly či chodítko, už zdravotné poisťovne neuhrádzajú. Ak občan potrebuje takéto pomôcky natrvalo, napríklad z dôvodu zdravotného postihnutia, zvyčajne ich poskytuje obec.

Zdravotná poisťovňa upravuje, ktoré pomôcky sú potrebné pri liečbe, ošetrovatelstve a rehabilitácii danej diagnózy. Ak pacient potrebuje zdravotnú pomôcku, aby mohol žiť doma samostatne alebo sa samostatne pohybovať, dostane tieto pomôcky od svojej obce v rámci Wmo 2015³⁸. Príkladmi takýchto pomôcok sú invalidný vozík, schodiskový výťah alebo elektrický otvárač dverí.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Zapožičanie zdravotníckej pomôcky je možné v predajni organizácie domácej starostlivosti. Zoznam takýchto predajní (v holandskom jazyku) sa nachádza na internete, napr.:

<https://www.vegro.nl/onze-winkels>;

<https://www.zorgkaartnederland.nl/?zoekterm=thuiszorgwinkel>

4.8 Litva

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Ceny liekov, viazaných na lekársky predpis, sa uhrádzajú len za špecifické lieky (uhrádzané lieky), ktoré sú zaradené do zoznamu uhrádzaných liekov na základe nariadenia ministra zdravotníctva.

Zoznam uhrádzaných liekov schvaľuje nariadením minister zdravotníctva dvakrát ročne. Cenník uhrádzaných zdravotníckych pomôcok sa zostavuje raz ročne.

„Zoznam A“ pozostáva z uhrádzaných liekov na liečbu príslušných ochorení³⁹.

³⁸ Podpora od obce v rámci Wmo. Dostupné na internete (v holandskom jazyku):

<https://www.government.nl/topics/care-and-support-at-home/question-and-answer/how-do-i-get-social-support-from-my-municipality-under-the-wmo>

³⁹ Zoznam uhrádzaných liekov spolu s indikačnými obmedzeniami. Dostupný na internete (v litovskom jazyku) (v prílohe k dokumentu): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.FA9CC3E1430C/asr>

„Zoznam C“ obsahuje zoznam uhrádzaných zdravotníckych pomôcok⁴⁰.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Ministerstvo zdravotníctva

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Nie sú uhrádzané.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

nie je

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Zdravotnícke pomôcky zaradené v zozname uhrádzaných zdravotníckych pomôcok sa hradia zo zdravotného poistenia. Predpísať by ich mal lekár určitej špecializácie (napr. telovýchovný a rehabilitačný lekár alebo ergoterapeut).

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Okrem úhrady rôznych zdravotníckych pomôcok môže hendikepovaná osoba (alebo jej zástupca) požiadať o určitú kompenzáciu, napr. na náklady na nákup osobných automobilov a ich technickú úpravu, úpravu bytového prostredia a pod. Takéto formy podpory sú obmedzené na určité sumy.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Áno, zdravotnícke pomôcky (väčšinou invalidné vozíky) je možné bezplatne zapožičať z rôznych zdravotníckych zariadení na základe lekárskeho predpisu.

4.9 Lotyšsko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

V Lotyšsku je problematika liekov na predpis upravená *Nariadením vlády č. 175 o výrobe a uchovávaní formulárov na recepty, ako aj o vypisovaní a uchovávaní receptov*⁴¹.

Recepty v Lotyšsku sa rozlišujú:

- Bežný recept na lieky s úhradou v plnej výške a zdravotnícke pomôcky (okrem liekov uvedených v ods. 2.2 nariadenia č. 175) musí byť vypísaný elektronicky v jednotnom elektronickom informačnom systéme zdravotníctva alebo na tlačive bežného receptu;
- Osobitný recept na vypisovanie omamných a psychotropných liekov, ďalej liekov, ktoré Štátna lieková agentúra uznala za omamné analgetiká, liekov, ktoré obsahujú látky

⁴⁰ Zoznam uhrádzaných zdravotníckych pomôcok. Dostupný na internete (v litovskom jazyku) (v prílohe k dokumentu): <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.110553/asr>

⁴¹ *Nariadenie vlády č. 175 o výrobe a uchovávaní formulárov na recepty, ako aj o vypisovaní a uchovávaní receptov*. Dostupné na internete (v angličtine): <https://likumi.lv/ta/en/en/id/104228-regulations-regarding-manufacture-and-storage-of-prescription-forms-as-well-as-writing-out-and-storage-of-prescriptions> (posledné novelizácie sú zahrnuté len v lotyšskej verzii: <https://likumi.lv/ta/id/104228>)

uvedené v prílohe č. 7 nariadenia č. 175, ako aj liekov a zdravotníckych pomôcok, ktorých nákupné náklady budú pacientovi čiastočne alebo úplne uhradené, musí byť vypísaný elektronicky v zdravotníckom informačnom systéme alebo na tlačive osobitného receptu.

Podľa právnych predpisov majú právo predpisovať lieky títo zdravotnícki pracovníci:

- **bežný recept:** lekári, asistent lekára (zdravotník), zdravotné sestry (všeobecné sestry) a pôrodné asistentky pracujúce v zdravotníckom zariadení. Lekár, ktorý nepracuje v zdravotníckom zariadení, môže predpisovať lieky na klasický recept len pre vlastnú potrebu, najviac však 50 receptov ročne. Asistent lekára (zdravotník), ktorý nepracuje v zdravotníckom zariadení, môže predpisovať lieky na klasický recept len pre vlastnú potrebu, najviac však 30 receptov ročne;
- **osobitný recept:** lekári pracujúci v zdravotníckom zariadení. Pôrodná asistentka pracujúca v zdravotníckom zariadení má právo predpísať osobitný elektronický recept na nákup antikoncepčných prostriedkov v rámci svojej pôsobnosti.
- Právo predpisovať lieky a zdravotnícke pomôcky, ktorých náklady na nákup sú pacientovi čiastočne alebo úplne hradené z prostriedkov vyčlenených na úhradu nákladov na lieky, majú lekári a pôrodné asistentky pracujúce v zdravotníckom zariadení, ktoré má zmluvný vzťah, oprávňujúci na danú úhradu.
- Lieky obsahujúce buprenorfín môže predpísať len lekár špecialista pacientovi, ktorému štátna spoločnosť Národné centrum duševného zdravia vydala kartu programu substitučnej terapie buprenorfiénom. Recept na nákup liekov s obsahom buprenorfiínu môže byť pacientovi vystavený najviac raz za dva týždne.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

V Lotyšsku existujú indikačné obmedzenia na lieky hradené štátom. To znamená, že špecifické lieky sú plne alebo čiastočne hradené len pri určitých diagnózach alebo zdravotných indikáciách.

Je vytvorený Zoznam uhrádzaných liekov, ktorý zahŕňa lieky a zdravotnícke pomôcky, ktorých nákupné náklady plne alebo čiastočne hradí štát. Pri každom lieku v tomto zozname sú uvedené konkrétne diagnózy alebo indikácie, pri ktorých sa liek uhrádza. Tým je zabezpečené, že štátne prostriedky sú využívané efektívne a účelne.

Táto problematika upravená *farmaceutickým zákonom*⁴² a *nariadením vlády č. 899 Postupy na uhrádzanie výdavkov na obstaranie liekov a zdravotníckych pomôcok určených na ambulantnú liečbu*⁴³.

Lieky a zdravotnícke pomôcky uvedené v zozname uhrádzaných liekov sú hradené štátom v nasledujúcich sadzbách v závislosti od konkrétnej diagnózy pacienta:

- lieky – 75 % alebo 100 %
- zdravotnícke pomôcky – 50 %, 75 % alebo 100 %.

⁴² *Farmaceutický zákon*. Dostupné na internete (v angličtine): <https://likumi.lv/ta/en/en/id/43127-pharmaceutical-law>

⁴³ *Nariadenie vlády č. 899 Postupy na uhrádzanie výdavkov na obstaranie liekov a zdravotníckych pomôcok určených na ambulantnú liečbu*. Dostupné na internete (v angličtine): <https://likumi.lv/ta/en/en/id/147522-procedures-for-the-reimbursement-of-expenditures-for-the-acquisition-of-medicinal-products-and-medical-devices-intended-for-the-outpatient-medical-treatment>

Zoznam pozostáva z:

- Zoznam A – zahŕňa lieky s ekvivalentnou účinnosťou.
- Zoznam B – zahŕňa lieky, pre ktoré v zozname refundovateľných liekov neexistujú žiadne ekvivalentné alternatívy.
- Zoznam C – zahŕňa lieky, kde ročné náklady na liečbu na pacienta presiahnu 4 268,62 € a výrobca sa zaväzuje uhradiť náklady na úhradu pre určitý počet pacientov z vlastných prostriedkov.
- Zoznam R – zahŕňa lieky a zdravotnícke pomôcky určené na liečbu zriedkavých chorôb.
- Zoznam M – zo zoznamu M môže lekár predpisovať lieky tehotným ženám, ženám v popôrodnom období (do 70 dní) a deťom do 24 mesiacov. Lieky zaradené do zoznamu M hradí štát takto:

- Deti do 24 mesiacov – 50 % úhrada
- Tehotné ženy a ženy do 70 dní po pôrode – 25 % úhrada.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

V Lotyšsku je zodpovednou inštitúciou Národná zdravotná služba (NHS). NHS je priamou administratívnou inštitúciou pôsobiacou pod ministerstvom zdravotníctva. NHS vyvíja, vedie a aktualizuje zoznam štátom uhrádzaných liekov na základe princípov ekonomiky zdravotníctva. NHS pravidelne vykonáva analýzu liekov, ktoré sú už zahrnuté v zozname uhrádzaných liekov:

- analýza cien a ich porovnanie s cenami v iných krajinách Európskej únie;
- hodnotenie účinnosti na základe najnovších údajov vedeckého výskumu.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Nie sú uhrádzané.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

V Lotyšsku štát na základe *vládneho nariadenia č. 261 o štátnej podpore pre deti s celiakiou*⁴⁴ podporuje rodiny s deťmi s diagnostikovanou celiakiou poskytovaním sociálnej dávky, ktorá je od 1. 1. 2024 sumou 160 eur mesačne.

Dávku možno poberať len na základe záveru gastroenterológa a potvrdenia od tohto lekára, ktoré je potrebné predložiť Štátnej sociálnej poisťovni s uvedením diagnózy celiakia. Dávku môže lekár priznať najviac na dva roky. Keď sa blíži koniec tohto obdobia, je potrebná následná návšteva gastroenterológa na získanie nového certifikátu.

Dávka sa poskytuje deťom do 18 rokov, ako aj po dovŕšení 18 rokov, ak:

- študujú v inštitúcii všeobecného alebo odborného vzdelávania a nie sú staršie ako 20 rokov;
- študujú v dennej forme štúdia na vysokej škole a nie sú staršie ako 24 rokov.

⁴⁴ Vládne nariadenie č. 261 o štátnej podpore pre deti s celiakiou. Dostupné na internete (v lotyšskom jazyku): <https://likumi.lv/doc.php?id=256929>

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

V Lotyšsku je táto otázka upravená *zákonom o sociálnych službách a sociálnej pomoci*⁴⁵ a *nariadením vlády č. 878 o technických pomôckach*⁴⁶.

Podľa zákona:

§ 25. Poskytovanie technických pomôcok

(1) Právo na poskytnutie technických pomôcok majú osoby s pretrvávajúcimi poruchami funkcie organizmu alebo anatomickými defektami, ak dostali posudok praktického lekára o potrebe takejto pomôcky:

- 1) osoby so zdravotným postihnutím;
- 2) osoby, pre ktoré sú potrebné technické pomôcky na zníženie alebo odstránenie funkčnej neschopnosti;
- 3) osoby s predvídateľným zdravotným postihnutím, u ktorých bola potreba takejto pomôcky určená v individuálnom rehabilitačnom pláne;
- 4) osoby s anatomickými defektami – protéza alebo ortopedická obuv.

(2) Kabinet upravuje postupy pridelovania technických pomôcok a predpisy o obehu technických pomôcok.

(3) Zoznam technických pomôcok, ktoré má financovať štát, schvaľuje kabinet.

Lotyšská spoločnosť nevidiacich a Lotyšská asociácia nepočujúcich poskytujú aj ďalšie technické pomôcky prostredníctvom štátnej spoločnosti Národné rehabilitačné centrum „Vaivari“, ktoré okrem iného organizuje aj obeh technických pomôcok – vytváranie a udržiavanie databáz vo vzťahu k technickým pomôckam, poradovníky na príjem technických pomôcok a osoby, ktoré službu dostali, a ďalšie záležitosti súvisiace s poskytovaním služieb.

Osoby so zdravotným postihnutím, ktorým Štátna lekárska komisia na posudzovanie zdravotného stavu a pracovnej schopnosti určila zdravotné indikácie na kúpu špeciálne upraveného motorového vozidla a poberanie príspevku na úhradu dopravných nákladov, majú právo na úpravu vozidla z prostriedkov štátneho rozpočtu tak, aby plnilo funkciu technickej pomôcky.

Podľa nariadenia č. 878 deleguje štát povinnosti v súvislosti so zabezpečením poskytovania služieb technických pomôcok osobám uvedeným v § 25 ods. 1 zákona o sociálnych službách a sociálnej pomoci na štátnu spoločnosť s ručením obmedzeným Národné rehabilitačné centrum „Vaivari“. Centrum a Štátna agentúra pre sociálnu integráciu organizujú príjem technických pomôcok podľa poradia, poskytujú služby technických pomôcok alebo organizujú prijímanie technických pomôcok od iných poskytovateľov vrátane úhrady nákladov na kúpu technickej pomôcky alebo úpravu vozidla, ak sa osoba rozhodla pre prijímanie technickej pomôcky so spoluúčasťou. Podrobnejšie podmienky a povinnosti v súvislosti s prijímaním, úpravou a pridelovaním technických pomôcok obsahuje nariadenie č. 878.

⁴⁵ Zákon o sociálnych službách a sociálnej pomoci. Dostupné na internete (v angličtine):
<https://likumi.lv/ta/en/en/id/68488-law-on-social-services-and-social-assistance>

⁴⁶ Nariadenie vlády č. 878 o technických pomôckach. Dostupné na internete (v lotyšskom jazyku):
<https://likumi.lv/ta/id/328672-tehnisko-paliglidzeklu-noteikumi>

4.10 Maďarsko

1. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Sortiment liekov je z hľadiska možnosti ich dotácie rozdelený do dvoch hlavných skupín:

- lieky, ktoré sú „nedotované“ (lieky bez krytia sociálnym zabezpečením) a
- lieky, ktoré sú hradené systémom sociálneho zabezpečenia.

Cenu „nedotovaných“ liekov určuje výrobca a pacienti sú povinní zaplatiť plnú cenu liekov (spotrebiteľskú cenu).

Zdravotná poisťovňa poskytuje dotáciu na cenu liekov (tzv. cenová dotácia), ak je dotovaný liek objednaný lekárom na lekársky predpis s vyznačením zodpovedajúceho nároku na dotáciu. Na receptoch je špeciálne určené pole, kde môžu lekári uviesť príslušnú kategóriu pokrytia liekom. Pri nákupe liekov alebo zdravotníckych pomôcok bude uvedená kategória sociálneho poistenia, na ktorú má pacient nárok.

Dotáciu na cenu lieku je možné použiť, ak liek predpisuje lekár oprávnený predpisovať s dotáciou v súlade s pravidlami pre predpisovanie s dotáciou a liek je vydaný v lekárni, ktorá má so spoločnosťou NEAK (Národný fond zdravotného poistenia)⁴⁷ uzatvorenú zmluvu o zúčtovaní dotácie.

Dotáciu je možné určiť pevnou sumou alebo percentom. Zdravotná poisťovňa podporuje lieky vo výške 80, 55 alebo 25 % z hrubej spotrebiteľskej ceny:

- Nadpriemerná, normatívna 80 % – podpora liekov na čo najefektívnejšiu liečbu závažných chronických ochorení a porúch, ktorá má z hľadiska verejného zdravia mimoriadny význam.
- Priemerná kategória podpory, normatívnych 55 % – podpora liekov na účinnú liečbu stredne ťažkých, chronických ochorení a porúch.
- Podpriemerná kategória podpory, normatívnych 25 % – podpora liekov na účinnú liečbu chronických ochorení/porúch, ktoré čiastočne a trvalo zhoršujú sebestačnosť.

Podpora založená na indikáciách

- Priorita 100 % – podpora liekov používaných na liečbu alebo prevenciu chronických ochorení a porúch, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú nepretržitú alebo celoživotnú liečbu. Za lieky, ktoré sú podporované v rámci takzvanej prednostnej indikácie, je potrebné zaplatiť úhradu 300 HUF (0,75 €) za škatuľku. Tento refundačný poplatok, ktorý sa platí za škatuľku, sa nemusí platiť v prípade liekov objednaných v súvislosti s priemyselnou haváriou.
- Zvýšená 90 %, 70 %, 50 % – takzvaná zvýšená indikačná dotácia, ktorú možno poskytnúť na účely zdravotnej starostlivosti, sa vo všeobecnosti vzťahuje na chronické ochorenia a poruchy, ktoré si vyžadujú nepretržitú alebo celoživotnú liečbu; stredne ťažké chronické ochorenia; a lieky na čo najefektívnejšiu liečbu závažných, ale krátkodobejších ochorení.

⁴⁷ NEAK. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.neak.gov.hu/oldalak/nyelvi-oldalak/english>

Zahrnutie liekov do dotácie sociálneho zabezpečenia vychádza zo:

- *Zákona XCVIII z roku 2006 o všeobecných pravidlách bezpečného a hospodárneho zásobovania liekmi a zdravotníckymi pomôckami*⁴⁸, oddiel č. 22-35
- *Zákona LXXXIII z roku 1997 o dávkach povinného zdravotného poistenia*⁴⁹
- *Distribúcie liekov a vyhlášky MZ SR č. 32/2004*⁵⁰
- *Vyhlášky č. 5/2007 (I. 24.) o obchodných maržiach liekov na predpis s dotáciami sociálneho zabezpečenia*⁵¹.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Cenu liekov dotovaných zdravotnou poisťovňou určuje výrobca lieku, no výšku dotácie určuje Národná zdravotná poisťovňa Maďarska (NEAK) po posúdení počas konania o zahrnutí do dotácie sociálneho zabezpečenia. NEAK funguje pod dohľadom vlády, konkrétne Ministerstva pre ľudské zdroje.

Sociálne poistenie možno uplatniť na lieky a špeciálne výživové doplnky s povolením na uvedenie na trh, ak ich NEAK vyhlásil za oprávnené na pokrytie. Počas procesu určovania kategórie krytia rozhoduje NEAK v súlade s platnými právnymi predpismi.

4. a 5. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia a iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Pri tomto type ochorenia sa daňová úľava (daň z príjmu) poskytuje osobám, ktoré môžu preukázať svoje ochorenie, t. j. je potrebné samostatné lekárske potvrdenie, napríklad intolerancia lepku patrí medzi ochorenia, ktoré zakladajú takýto nárok.

Výška daňového bonusu na tieto choroby sa z roka na rok mení. Mesačná suma je vždy 5 % z aktuálnej minimálnej hrubej mzdy.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Podpora sa môže poskytnúť na kúpu, prenájom alebo opravu zdravotníckych pomôcok. Podpora je krytá systémom sociálneho zabezpečenia.

Cenovú podporu na nákup zdravotníckych pomôcok na základe sociálneho zabezpečenia je možné získať v dvoch formách:

- percentuálna alebo fixná forma podpory – výška podpory závisí od závažnosti ochorenia. Čím ťažšie je ochorenie, tým viac sa odpúšťa z ceny pomôcky.
- forma podpory, ktorá môže byť stanovená v určitej výške – v tomto prípade je výška dotácie vopred určená. V tomto prípade závažnosť ochorenia nemení výšku dotácie. NEAK určuje,

⁴⁸ *Zákon XCVIII z roku 2006 o všeobecných pravidlách bezpečného a hospodárneho zásobovania liekmi a zdravotníckymi pomôckami*. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2006-98-00-00>

⁴⁹ *Zákon LXXXIII z roku 1997 o dávkach povinného zdravotného poistenia*. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/1997-83-00-00>

⁵⁰ *Vyhláška č. 32/2004 o aspektoch zaradovania registrovaných liekov a špeciálnych výživových doplnkov do podpory sociálneho zabezpečenia a o zmene zaradenia alebo podpory*. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2004-32-20-0M>

⁵¹ *Vyhláška Ministerstva školstva a kultúry o komerčnom rozpätí liekov dostupných s dotáciami sociálneho zabezpečenia*. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2007-5-20-0B>

akú výšku dotácie je možné prideliť za dané množstvo zdravotníckeho materiálu počas daného obdobia.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

V prípadoch, že zdravotnícka pomôcka nie je krytá zo zdravotného poistenia – vzhľadom na rozpočet na pokrytie liekov – existujú dva typy mechanizmu finančnej podpory:

- Schéma verejného zdravotníctva je sociálnym príspevkom ľuďom v núdzi na zníženie výdavkov spojených s udržiavaním a obnovou ich zdravia – napríklad lieky, zdravotnícke pomôcky, lekárska starostlivosť. V rámci verejného zdravotníctva – ako osobitnej formy sociálnej dávky – je možné získať lieky a zdravotnícke pomôcky aj za nižšiu cenu do dohodnutého cenového limitu lieku.
- Niektoré lieky s veľmi vysokými terapeutickými nákladmi nie sú dotované NEAK vyššie uvedeným spôsobom. Existuje pre ne osobitné financovanie, tzv. položkové vyúčtovanie u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti (*vyhláška 9/1993 (IV. 2.) o niektorých aspektoch sociálneho zabezpečenia financovania špecializovanej zdravotnej starostlivosti*⁵² – príloha 1/A).

Individuálne krytie – S cieľom zlepšiť kvalitu života pacientov, vzhľadom na ich vážny stav, na základe zásad spoločného sociálneho znášania rizika a spravodlivosti, môže Národný fond zdravotného poistenia (NEAK) ponúknuť individuálne krytie liekov, výživových doplnkov a zdravotníckych pomôcok, ktoré by za normálnych okolností neboli kryté poistením sociálneho zabezpečenia. NEAK môže podporovať aj poplatky za prenájom alebo opravu zdravotníckych pomôcok (alebo poplatok za výmenu komponentov zdravotníckych pomôcok vyrobených na základe odberu individuálnej veľkosti). Frekvencia pokrytia a podmienky pre jednotlivé zdravotnícke pomôcky sa môžu líšiť.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Existuje možnosť zapožičania zdravotníckych pomôcok a podpory na denný poplatok za prenájom.

- Percentuálna alebo fixná dotácia – To znamená, že pacient môže dostať rôzne výšky podpory v závislosti od svojho stavu. Táto podpora môže v najťažších prípadoch pokryť až 98 % nákladov na asistenčné zariadenie.
- Podpora, ktorú je možné určiť v rámci výšky – Na zdravotnícke pomôcky používané pri danom ochorení sa vypláca vopred stanovená výška dotácie. Výška dotácie nie je ovplyvnená závažnosťou ochorenia. Skupiny pomôcok, ktoré je možné zapožičať s dotáciou sociálneho zabezpečenia, výšku dotácie ustanovenú pre jednotlivé indikácie a okruh pomôcok, oprávnených na predpis, stanovuje vyhláška 14/2007. (III. 14.)⁵³.

⁵² Vyhláška o niektorých aspektoch sociálneho zabezpečenia financovania špecializovanej zdravotnej starostlivosti. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/1993-9-20-3D>

⁵³ Vyhláška 14/2007 o zaradení zdravotníckych pomôcok do systému podpory sociálneho zabezpečenia, dotovaného objednávaní, distribúcie, opravy a prenájmu zdravotníckych pomôcok. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2007-14-20-0B.63#>

4.11 Nemecko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Paragraf 48 zákona o liekoch (AMG)⁵⁴ upravuje požiadavky na predpisovanie liekov. Určuje, ktoré lieky možno vydať spotrebiteľom len na lekárske, zubný alebo veterinárny predpis. Nerozlišuje sa tu podľa lekárskej špecializácie.

Príslušné spolkové ministerstvo je podľa AMG oprávnené určiť právnym aktom látky alebo prípravky vyrobené z látok, na ktoré sa vyžaduje lekárske predpis. Toto ustanovenie bolo implementované nariadením o predpisovaní liekov (AMVV)⁵⁵. Príloha 1 obsahuje zoznam látok, ktoré sa môžu vydávať, len ak je k dispozícii lekárske, zubný alebo veterinárny predpis (lieky na predpis).

Úhrada liekov zo zákonného zdravotného poistenia je možná len v prípade, ak ich predpisujú zmluvní lekári, t. j. lekári, ktorí sú oprávnení poskytovať ambulantnú zdravotnú starostlivosť u zdravotne poistených osôb podľa § 95, kniha V. Sociálneho zákonníka (SGB V)⁵⁶. Zákonodarcu v § 92 ods. 1 Sociálneho zákonníka preniesol právomoc vydávať usmernenia o predpisovaní liekov na Spolkový spoločný výbor (G-BA)⁵⁷. G-BA využil túto právomoc v smernici o liekoch (AM-RL)⁵⁸, ktorá obsahuje rozsiahle ustanovenia o osobitných požiadavkách na úhradu alebo preskripčných obmedzeniach, ktoré majú zabezpečiť najmä hospodárnosť a vhodnosť liekov. Lieky, na ktoré sa vzťahuje obmedzenie a ktoré sú vylúčené z úhrady, sú zhrnuté v prehľade ako príloha III smernice o liekoch⁵⁹.

Oprávnenie v § 48 ods. 2 č. 6 AMG, ktoré umožňuje predpisovať liek na lekárske predpis lekárom v špecifickom odbore alebo len v zariadeniach, schválených na liečbu liekom, sa v tejto podobe doteraz nepoužívalo.

Samotný AMG však stanovuje obmedzenia pre výdaj niektorých liekov farmaceutickými spoločnosťami: napríklad § 47a AMG stanovuje, že liek, ktorý je schválený na vykonanie umelého prerušenia tehotenstva, možno vydať len do zariadení v zmysle § 13 zákona o prevencii a manažmente problémov v tehotenstve (SchKG) a len na predpis ošetrojúceho lekára. Ďalej podľa § 47b AMG lieky s obsahom diamorfínu, ktoré sú schválené na substituálnu asistovanú liečbu, možno vydávať len uznaným zariadeniam v zmysle § 13 ods. 3 veta 2 zákona o narkotikách (BtMG).

⁵⁴ Zákon o liekoch. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.gesetze-im-internet.de/amg_1976/

⁵⁵ Nariadenie o predpisovaní liekov. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-im-internet.de/amvv/>

⁵⁶ Sociálny zákonník. Kniha V. Povinné zdravotné poistenie. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_5/

⁵⁷ Spolkový spoločný výbor. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.g-ba.de/ueber-den-gba/wer-wir-sind/>

⁵⁸ Smernica spolkového spoločného výboru o predpisovaní liekov v rámci zákonného zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.g-ba.de/downloads/62-492-3730/AM-RL-2024-12-19_iK-2025-02-12_AT-11-02-2025-B3.pdf

⁵⁹ Príloha III. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.g-ba.de/downloads/83-691-989/AM-RL-III-Verordnungseinschraenkungen_2025-02-12.pdf

Na výdaj omamných látok sú podľa zákona a vyhlášky o omamných látkach osobitné predpisy: môžu sa predpisovať len na osobitný predpis, ktorý na požiadanie vydá Spolkový ústav pre liečivá a zdravotnícke pomôcky (BfArM) jednotlivému lekárovi, zubnému lekárovi alebo veterinárnemu lekárovi.

Osobitné ustanovenie § 28 ods. 2a AMG dáva schvaľovacím orgánom možnosť nariadiť upozornenia pre lieky, ktorých použitie predstavuje priame alebo nepriame riziko pre zdravie – napr. ich aplikácia si vyžaduje osobitnú odbornosť lekára aplikujúceho liečbu alebo špeciálneho terapeutického zariadenia. Takéto upozornenia sú však len informatívne a neobmedzujú možnosť predpisovania lieku. Riziko nesprávneho použitia znáša lekár, ktorý liek predpisuje a podáva.

Praktici iných zdravotníckych profesií ako lekárstvo môžu predpisovať lieky len vo veľmi obmedzenom rozsahu. Psychológovia napríklad, na rozdiel od neuroológov či psychiatrov, nesmú predpisovať psychofarmaká. Pôrodné asistentky (§ 48 AMG ods. 3 veta 2) môžu predpisovať lieky, ktoré sú potrebné v pôrodníctve, ako napríklad: B. Inhibítory pôrodu.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Schválenie lieku je vždy na začiatku udelené pre konkrétnu indikáciu (t. j. oblasť použitia). Schvaľovacie rozhodnutie BfArM stanovuje možnosť predaja lieku v Nemecku, nie jeho nárok na úhradu zo strany zákonného zdravotného poistenia. Pokiaľ neexistujú všeobecné výluky z preskripcie, môžu schválené lieky predpisovať zmluvní lekári na náklady zákonných fondov zdravotného poistenia.

G-BA však môže obmedziť alebo vylúčiť úhradu liekov, ak sa preukáže ich nevhodnosť alebo ak je dostupná iná, ekonomickejšia možnosť liečby s porovnateľným terapeutickým prínosom. Podľa § 35a SGB V je G-BA zodpovedný za vykonanie (dodatočného) hodnotenia prínosu pre všetky novoschválené lieky s novými účinnými látkami ihneď po ich uvedení na trh. Výsledok dodatočného posúdenia prínosu je podkladom pre rozhodnutie o výške úhrady lieku zo zákonného zdravotného poistenia (ZZP). Ak neexistuje žiadny ďalší prínos, G-BA zoskupí liek spolu s terapeuticky porovnateľnými liekmi. Pevnú sumu úhrady určuje orgán zdravotnej poisťovne pre každú skupinu.

Použitie schváleného lieku mimo indikácií, či skupín pacientov, schválených národnými alebo európskymi regulačnými orgánmi, sa označuje ako „off-label použitie“. Takéto použitie je všeobecne povolené, ale len vo výnimočných prípadoch ho hradí zákonná zdravotná poisťovňa. V rámci úzkych limitov je povolené používanie off-label s úhradou zo zákonného zdravotného poistenia:

- ak je liek uvedený v časti A prílohy VI k smernici o liekoch a je predpísaný v rámci tam uvedeného (skupina pacientov, indikácia, dávkovanie, dĺžka liečby),
- ak sa použije v rámci klinickej štúdie podľa § 35c ods. 2 SGB V
- ak sa používa na liečbu závažnej, život ohrozujúcej choroby alebo choroby, ktorá má dlhodobý a trvalý vplyv na kvalitu života, pre ktorú nie je dostupná iná liečba a pri ktorej je na základe dostupných údajov odôvodnená šanca, že daný liek môže dosiahnuť úspech liečby (kuratívnej alebo paliatívnej).

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Podľa § 35 Zákonníka sociálneho zabezpečenia (SGB V) stanovuje Národná asociácia zákonných fondov zdravotného poistenia (GKV-Spitzenverband) pevné sumy pre hotové lieky, ktoré označujú maximálnu výšku úhrady zo zdravotného poistenia. Počas prvých šiestich mesiacov po uvedení na trh môže výrobca voľne určovať predajnú cenu nového lieku. Na obdobie od siedmeho mesiaca dojednáva Národná asociácia zákonných zdravotných poisťovní s farmaceutickou spoločnosťou maximálnu výšku úhrady, takzvanú pevnú sumu. Ak je predajná cena vyššia ako fixná suma, rozdiel doplácajú pacienti sami alebo dostanú iný terapeuticky ekvivalentný liek bez doplatku.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

V súčasnosti neexistuje žiadne krytie nákladov na dietetické potraviny zo strany zákonného zdravotného poistenia. Zo starostlivosti poskytovanej podľa § 27 SGB V, ktorý poistencom priznáva „právo na lekárske ošetrovanie“ (§ 6 ods. 1, § 18 ods. 1 AM-RL) sú vo všeobecnosti vylúčené potraviny, potravinové doplnky, takzvaná diétna strava a dietetické potraviny vrátane výrobkov pre dojčatá alebo malé deti.

Výnimkou sú potraviny na osobitné medicínske účely, takzvané vyvážené diéty. Poistenci majú nárok na vyváženú stravu pre enterálnu výživu, ak je takýto diétny zásah z medicínskeho hľadiska nevyhnutný, vhodný a ekonomický (§ 31 ods. 5 SGB V, § 6 ods. 2 AM-RL). Vyvážená strava sa môže používať len pod lekárske dohľadom a musí byť primerane predpísaná.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Poberatelia sociálnej pomoci môžu za určitých podmienok získať finančnú podporu na diétnu potraviny. Pre tých, ktorí majú nárok na dávky podľa druhého sociálneho zákonníka (SGB II)²⁸ a pre poberateľov občianskeho príspevku – ktorí potrebujú drahú výživu zo zdravotných dôvodov, sa uznáva dotatočná potreba „primeranej“ sumy (§ 21 ods. 5 SGB II). Vzhľadom na neporovnateľnosť zaznamenaných prípadov tu typizácia naráža na svoje hranice, takže dotatočná požiadavka sa určuje individuálne.

Osobám, ktoré majú nárok na dávky podľa sociálneho zákonníka (SGB XII)²⁹ – príjemcom sociálnej pomoci – sa priznávajú aj dotatočné potreby, ak sa „*ich výživové potreby odchyľujú od všeobecných výživových odporúčaní zo zdravotných dôvodov a výdavky na výživu sú preto nevyhnutné a vo viac ako malom rozsahu vyššie ako priemerná výživová potreba*“ (§ 30 ods. 5 SGB XII).

Osoby postihnuté potravinovou intoleranciou majú navyše možnosť požiadať o priznanie určitého stupňa zdravotného postihnutia (GdB) (§ 152, deviata kniha sociálneho zákonníka (SGB IX)³¹), čo môže viesť k daňovej kompenzácii dotatočných nákladov na výživu.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Podľa § 33 ods. 1 veta 1 Zákonníka sociálneho zabezpečenia (SGB V) majú poistenci zákonného zdravotného poistenia nárok na poskytnutie načúvacích prístrojov, protetických, ortopedických a iných pomôcok, ktoré sú v individuálnych prípadoch potrebné na zabezpečenie lekárskeho

ošetrenia, na zabránenie hroziacej invalidite alebo na kompenzáciu zdravotného postihnutia, ak sa tieto pomôcky nepovažujú za bežné predmety každodennej potreby podľa § 34 ods. 4 SGB V.

Väčšie pomôcky podliehajú schváleniu zdravotnou poisťovňou. Vo väčšine prípadov sa vyžaduje lekársky predpis, ale neexistuje žiadna všeobecná požiadavka na predpis pre všetky zdravotnícke pomôcky. Na predpisovanie zdravotníckych pomôcok sa nevyžaduje žiadna špecifická lekárska špecializácia. Každý zmluvný lekár môže predpisovať zdravotnícke pomôcky za predpokladu, že usúdi, že sú z lekárskeho hľadiska nevyhnutné.

Smernica o zdravotníckych pomôckach (HilfsM-RL)⁶⁰, prijatá G-BA v súlade s § 92 ods. 1 bod 2 č. 6 SGB, slúži na to, aby sa poistencom poskytovali dostatočné, vhodné a hospodárne zdravotnícke pomôcky. Upresňuje, na čo treba pri predpisovaní zdravotníckych pomôcok prihliadať. Jednotné pevné sumy na poskytovanie zdravotníckych pomôcok stanovuje aj Národná asociácia zákonných zdravotných poisťovní (§ 36 ods. 2 prvá veta V. knihy sociálneho zákonníka). V súlade s § 139 V. knihy sociálneho zákonníka vypracúva zoznam zdravotníckych pomôcok, v ktorom sú uvedené výrobky, ktoré sú uhrádzané zo zákonného zdravotného poistenia⁶¹. Zoznam zdravotníckych pomôcok nie je vyčerpávajúci, slúži skôr ako návod pre poistencov, poskytovateľov služieb, zmluvných lekárov a zdravotné poisťovne. Za určitých okolností môžu byť aj zdravotnícke pomôcky, ktoré nie sú uvedené v zozname zdravotníckych pomôcok, hradené zo zákonného zdravotného poistenia.

Podľa § 33 ods. 8 Zákonníka sociálneho zabezpečenia (SGB V) musia poistenci zákonného zdravotného poistenia, ktorí dovŕšili 18 rokov veku, zaplatiť spoluúčasť za každú zdravotnú pomôcku. Doplatok za spotrebné zdravotnícke pomôcky je desať percent z celkovej sumy, ktorú uhradí zdravotná poisťovňa, najviac však desať eur za celú mesačnú potrebu. Ak si poistenci vyberú pomôcky alebo doplnkové služby nad rámec toho, čo je nevyhnutné, musia dodatočné náklady znášať sami (§ 33 ods. 1 veta 6 SGB V).

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Zdravotné pomôcky sa hradia zo systému zákonného zdravotného poistenia v rámci ustanovení Zákonníka sociálneho zabezpečenia (SGB V).

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Zdravotná poisťovňa môže podľa § 33 ods. 5 Zákonníka sociálneho zabezpečenia (SGB V) poistencovi zapožičať aj potrebné zdravotné pomôcky. Rozhodnutie o pôžičke alebo poskytnutí je na uvážení zdravotnej poisťovne na základe ekonomických úvah. K požičiavaniu dochádza napríklad pri predmetoch dlhodobej spotreby, napr. barle, alebo pri drahých pomôckach, napr. invalidné vozíky. Rôzne systémy na prenájom zdravotníckych pomôcok organizujú a ponúkajú najmä súkromné spoločnosti a poskytovatelia služieb. Neexistuje žiadna centrálna regulácia ani organizácia.

⁶⁰ Smernica spolkového spoločného výboru o predpisovaní pomôcok v rámci zákonného zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.g-ba.de/downloads/62-492-2467/HilfsM-RL_2021-03-18_iK-2021-04-01.pdf

⁶¹ Zoznam zdravotníckych pomôcok. Dostupné na internete (v nemčine): <https://hilfsmittel.gkv-spitzenverband.de/home>

4.12 Poľsko

Poľský zdravotný systém je verejný a založený na poistnom modeli. V tomto modeli sa povinné a dobrovoľné zdravotné odvody platia podľa príjmu. Z týchto príspevkov financuje Národný fond zdravia (NFZ) okrem iného tieto zdravotné služby poskytované poistencom:

- lieky, potraviny určené na osobitné výživové účely a zdravotnícke pomôcky dostupné v lekárni na lekársky predpis;
- dodávka a oprava zdravotníckych pomôcok na objednávku oprávnenej osoby;
- medicínske programy;
- lieky používané pri chemoterapii;
- lieky a potraviny určené na osobitné výživové účely dovážané zo zahraničia.

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

V súčasnosti môžu lekári akejkoľvek špecializácie vypisovať recepty na uhrádzané lieky (ako aj na potraviny určené na osobitné výživové účely a lekárske pomôcky dostupné na lekársky predpis).

V § 15 ods. 2 bod 14 *zákona o zdravotnej starostlivosti*⁶² sa uvádza, že poistenci (s právom na zdravotnú starostlivosť financovanú z verejných zdrojov) majú nárok na lieky (vrátane plne a čiastočne uhrádzaných liekov), potraviny určené na osobitné výživové účely a zdravotnícke pomôcky dostupné v lekárni na lekársky predpis. Oprávnenie na vystavenie receptu na uhrádzané lieky má osoba oprávnená na výkon zdravotníckeho povolania (§ 2 ods. 14 *zákona o úhradách*⁶³), ako je lekár alebo zdravotná sestra. Okrem toho v prípade náhleho ohrozenia zdravia pacienta môže lekárnik, ktorý má právo vykonávať prax, vypísať lekárnický recept (článok 96 ods. 4 *zákona o farmácii*⁶⁴).

V niektorých prípadoch, ako je definované v Zozname uhrádzaných liekov vydanom ministrom zdravotníctva, je možné predpísať uhrádzaný liek len vtedy, ak má pacient diagnostikovaný stav, ktorý spadá do rozsahu indikácií, na ktoré sa úhrada vzťahuje.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Lieky (ako aj potraviny určené na osobitné výživové účely a zdravotnícke pomôcky) dostupné v lekárni na lekársky predpis sa uhrádzajú z VZP pre všetky registrované indikácie a účely (podľa zákona o farmácii) alebo pre indikáciu určenú klinickým stavom (podľa Oznámenia ministra zdravotníctva o zozname uhrádzaných liekov, potravín určených na osobitné výživové účely a zdravotníckych pomôcok⁶⁵).

⁶² Zákon z 27. augusta 2004 o zdravotnej starostlivosti financovanej z verejných zdrojov. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20042102135>

⁶³ Zákon z 12. mája 2011 o úhradách liekov, potravín určených na osobitné výživové účely a zdravotníckych pomôcok. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111220696>

⁶⁴ Zákon zo 6. septembra o farmácii. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20011261381>

⁶⁵ Oznámenie ministra zdravotníctva z 18.12.2024 o Zozname uhrádzaných liekov, potravín určených na osobitné výživové účely a zdravotníckych pomôcok k 1.1.2025. Dostupné na internete (v poľštine): <https://www.gov.pl/web/zdrowie/obwieszczenie-ministra-zdrowia-z-dnia-18-grudnia-2024-r-w-sprawie-wykazu-refundowanych-lekow-srodkow-spozywczych-specjalnego-przeznaczenia-zywniowego-oraz-wyrobow-medycznych-na-1-stycznia-2025-r>

V závislosti od typu registrovanej indikácie môže byť liek plne alebo čiastočne uhradený (napr. paušálna úhrada, 50 % alebo 30 % úhrada) – do výšky finančného limitu a s doplatením rozdielu medzi maloobchodnou cenou a finančným limitom.

Okrem toho existujú osobitné skupiny príjemcov zdravotnej starostlivosti (napr. pacienti do 18 rokov, pacienti nad 75 rokov, pacienti s titulom „dobrovoľný darca krvi za zásluhy“ alebo „záslužný darca na účely transplantácie“, tehotné ženy), ktorí majú nárok na bezplatné (do výšky finančného limitu) dodanie liekov, potravín a zdravotníckych pomôcok podľa zoznamu zdravotníckych pomôcok, vydanom ministrom zdravotníctva.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

V § 37 ods. 1 *zákona o úhradách* sa uvádza, že minister zdravotníctva oznamuje oznámením zoznam uhrádzaných liekov, potravín na osobitné výživové účely a zdravotníckych pomôcok, na ktoré boli vydané právoplatné správne rozhodnutia o úhrade alebo právoplatné zmeny a doplnenia. Oznámenie obsahuje okrem iného informácie, ako je kategória úhrady a výška úhrady (§ 37 ods. 2 *zákona o úhradách*).

Minister zdravotníctva pri vydaní rozhodnutia o úhrade robí tieto klasifikácie úrovni úhrady (§ 14 *zákona o úhradách*):

- bezplatne (za lieky, zdravotnícke pomôcky s preukázanou účinnosťou pri liečbe zhubného nádorového ochorenia, psychotických porúch, mentálneho postihnutia alebo vývojových porúch alebo nákazlivých chorôb, ktoré predstavujú osobitné epidemické riziko pre obyvateľstvo, alebo liekov a potravín na osobitné výživové účely podávaných v liečebných programoch);
- fixné (paušálne) (napríklad na lieky, potraviny na osobitné výživové účely a zdravotnícke pomôcky, ktoré sa musia podávať dlhšie ako 30 dní a ktorých mesačné náklady by presiahli konkrétne percento minimálnej mzdy vyhlásené predsedom vlády);
- 50 % (pre lieky, potraviny na osobitné výživové účely a zdravotnícke pomôcky, ktoré sa musia podávať najviac 30 dní);
- 30 % (pre lieky, potraviny na osobitné výživové účely a zdravotnícke pomôcky, ktoré nie sú zaradené do iných úrovni platieb).

Správne rozhodnutie o úhrade vydá minister zdravotníctva so zreteľom na stanovisko hospodárskej komisie a odporúčania predsedu Agentúry pre hodnotenie zdravotníckej techniky a tarifný systém.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

V Poľsku verejné zdravotné poistenie nepokrýva náklady na dietetické potraviny, ako sú napríklad bezlepkové výrobky.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

V Poľsku neexistuje špeciálny mechanizmus finančnej podpory pre pacientov, ktorí potrebujú diétne potraviny, ako sú bezlepkové výrobky.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Podľa článku 38 zákona o úhrade majú príjemcovia zdravotnej starostlivosti nárok na poskytovanie zdravotníckych pomôcok a opravy týchto pomôcok na základe pokynov oprávnenej osoby (napr. lekára so špecializáciou, zdravotnej sestry a/alebo fyzioterapeuta), pričom podiel verejných prostriedkov na cene zdravotníckej pomôcky nesmie byť nižší ako 50 % z limitu verejného fondu na financovanie pomôcky.

Minister zdravotníctva ustanovuje vyhláškou:

- zoznam zdravotníckych pomôcok vydaných na pokyn oprávnenej osoby (uvedené v texte vyhlášky) s uvedením limitu financovania pomôcky z verejných zdrojov a vlastného podielu prijímateľa služby;
- kritériá, na základe ktorých sa pomôcky udeľujú;
- životnosť zariadení a cenové limity ich opráv.

Medzi zdravotnícke pomôcky hradené z VZP v Poľsku patria najmä: protézy, ortézy, ortopedická obuv, ortopedické korzety, invalidné vozíky, barle, načúvacie prístroje, katétre, inkontinenčné vložky a matrace proti preležaninám.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Ľudia so zdravotným postihnutím sa môžu uchádzať o financie zo Štátneho fondu rehabilitácie zdravotne postihnutých (PFRON)⁶⁶ na nákup ortopedických predmetov a pomôcok a rehabilitačných zariadení. Takéto financovanie je možné len vtedy, ak priemerný mesačný príjem nepresahuje konkrétnu sumu (50 % priemernej mzdy pre osoby v zdieľanej domácnosti a 65 % priemernej mzdy pre osoby žijúce v samostatnej domácnosti). Maximálne sumy, ktoré poskytuje PFRON na nákup zdravotníckych pomôcok, sú:

- do 100 % príspevku občana so zdravotným postihnutím v rámci limitu určeného vyhláškou ministra zdravotníctva;
- do 150 % výšky príspevku občana so zdravotným postihnutím v rámci limitu určeného vyhláškou ministra zdravotníctva, ak nákupná cena presahuje limit určený vyhláškou ministra zdravotníctva.

Výška financií na nákup rehabilitačných pomôcok je do 80 % jej nákladov, najviac však do výšky pätnásobku priemernej mzdy.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

PFRON prevádzkuje požičovňu asistenčných technológií pre ľudí so zdravotným postihnutím. Požičovňa je vybavená asistenčnými technológiami pre ľudí s motorickým, sluchovým a zrakovým postihnutím. Umožňuje prenájom, okrem iného, elektrických invalidných vozíkov a kolobežiek, načúvacích prístrojov, zväčšovačov a softvéru na podporu komunikácie.

Podmienkou využitia služby prenájmu je, že dotknutá osoba nedostala v priebehu 12 mesiacov pred dátumom podania žiadosti o prenájom asistenčnej techniky finančné prostriedky od PFRON alebo NFZ (Národného fondu zdravia) na nákup rovnakej asistenčnej techniky, akú si chce prenajať.

⁶⁶ Štátny fond rehabilitácie zdravotne postihnutých (PFRON). Dostupné na internete (v poľštine): <https://www.pfron.org.pl/polityka-prywatnosci/>

4.13 Portugalsko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Čo sa týka hradenia liečebných nákladov Národným zdravotníckym úradom, všetky lieky na predpis majú spoluúčasť ich príjemcov – článok 13 vyhlášky č. 97/2015 z 1. júna, ktorou sa ustanovuje vytvorenie Národného systému hodnotenia zdravotníckych technológií⁶⁷.

Podľa článku 22 vyhlášky sa spoluúčasť zakladá prostredníctvom:

- a) percenta odporúčenej maloobchodnej ceny lieku;
- b) systému referenčných cien;
- c) zváženia súvisiacich faktorov, najmä charakteristík pacienta, výskytu určitých chorôb a cieľov verejného zdravia.

Neexistujú žiadne preskripčné obmedzenia vzťahujúce sa na určitú konkrétnu špecializáciu lekára.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Úhrady sú dostupné len za produkty potvrdené ako refundovateľné zo strany INFARMED (Národný úrad pre lieky a zdravotnícke produkty), ktorý pôsobí v spojení s ministerstvom zdravotníctva.

Úhrada liekov viazaných na lekársky predpis môže podliehať indikačným obmedzeniam. Napríklad liek Semaglutid nemá schválenú terapeutickú indikáciu na liečbu obezity alebo nadváhy u nediabetických pacientov, takže jeho použitie v týchto situáciách je „off-label“, ktoré musí byť prediskutované s pacientom a mimo schémy doplatku NHS.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

INFARMED⁶⁸ – Národný úrad pre lieky a zdravotnícke produkty je vládna agentúra, zodpovedná ministerstvu zdravotníctva, ktorá hodnotí, povoľuje, reguluje a kontroluje humánne lieky, ako aj zdravotnícke produkty, konkrétne zdravotnícke pomôcky a kozmetiku na ochranu zdravia.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Nie sú uhrádzané.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Pacienti s celiakiou si môžu výdavky na bezlepkové potraviny zahrnúť do výdavkov na zdravotnú starostlivosť, zdanených zníženou sadzbou DPH.

Tieto výdavky na obstaranie špecifických produktov pre celiatikov sa považujú za zdravotné náklady v prípade, že sú riadne odôvodnené lekársym predpisom a lekársym vyhlásením preukazujúcim, že osoba má celiakiu a príslušná faktúra je zverejnená na Finančnom portáli.

⁶⁷ Vyhláška č. 97/2015 z 1. júna, ktorou sa ustanovuje vytvorenie Národného systému hodnotenia zdravotníckych technológií. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2015-108117229-108117310>

⁶⁸ INFARMED – Národný úrad pre lieky a zdravotnícke produkty. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://www.infarmed.pt/web/infarmed/apresentacao>

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Zdravotnícke pomôcky sú uhrádzané zo zdravotného poistenia len pre ľudí so zdravotným postihnutím a/alebo nespôsobilosťou (vyhláška č. 93/2009, zo 16. apríla⁶⁹). Pomôcky musia byť predpísané v zdravotných strediskách a špecializovaných centrách.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Výdavky na obstaranie zdravotníckych pomôcok sa považujú za zdravotné náklady, pokiaľ sú výrobky obstarané v niektorom z odvetví činnosti, ktoré s týmito výdavkami súvisia, sú riadne odôvodnené lekárske predpisom a príslušná faktúra je zverejnená na Finančnom portáli a je možné si ich zahrnúť do výdavkov s nižšou sadzbou DPH.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Neexistuje žiadny národný systém požičiavania zdravotníckych pomôcok. Existujú však súkromné inštitúcie sociálnej solidarity, ktoré túto činnosť zabezpečujú, obmedzene na určitú geografickú oblasť, kde vykonávajú svoju činnosť.

4.14 Rakúsko

Uhrádzanie nákladov na lieky zo strany inštitúcií zákonného zdravotného poistenia je upravené zákonmi o sociálnom poistení. V tejto súvislosti je relevantným zákonom *všeobecný zákon o sociálnom zabezpečení (ASVG)*⁷⁰. V zásade existuje nárok na úhradu liekov v súlade s Kódexom úhrad.

Kódex úhrad vydáva Rakúska federácia sociálnych poisťovní. Obsahuje medicínske produkty, ktoré môžu byť vydávané v súkromnej praxi na náklady inštitúcie sociálneho poistenia za predpokladu, že sú povolené na použitie v Rakúsku a môžu byť spoľahlivo doručené. Kódex je štruktúrovaný podľa anatomicko-terapeuticko-chemického klasifikačného systému Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO-ATC) a je rozdelený do troch rámcov: zelený rámec obsahuje voľne predpísané liečivá, žltý rámec tie prostriedky, ktoré vyžadujú súhlas hlavného lekára zdravotnej poisťovne alebo podliehajú špeciálnej následnej kontrole ich správneho predpisovania, a červený rámec, v ktorom sú dočasne uvedené liečivá v schvaľovacom konaní.

Postup pridania produktov do Kódexu úhrad sa iniciuje žiadosťou spoločnosti, oprávnenej uvádzať produkt na trh a je upravený v podrobnejšom súbore procesných pravidiel. Ide o skúmanie terapeutického účinku a prínosu pre pacienta, ako aj zdravotno-ekonomické hodnotenie. Hodnotiaca komisia pre úhrady pôsobí v tomto smere ako poradca. Rozhodnutie Federácie sociálnych poisťovní o zaradení do zelenej alebo žltej časti Kódexu úhrad musí byť prijaté do 180 dní od podania žiadosti s prihladením na právo Únie.

⁶⁹ Vyhláška č. 93/2009, ktorá schvaľuje systém pridelovania podporných produktov ľuďom so zdravotným postihnutím a ľuďom s dočasnou práceneschopnosťou. Dostupné na internete (v portugálčine):

<https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2009-117557018>

⁷⁰ Zákon o sociálnom zabezpečení. Dostupné na internete (v nemčine):

<https://ris.bka.gv.at/eli/bgbl/1955/189/P0/NOR40210719>

Poistenci musia za nákup medicínskeho prípravku platiť príspevok (tzv. poplatok za recept), ktorého výšku určuje zákon a každoročne sa upravuje (v roku 2025 to bude 7,55 €), pokiaľ nie sú oslobodení od platenia poplatku za recept.

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Obmedzenia predpisovania medicínskych produktov môžu byť stanovené v Kódexe úhrad s ohľadom na predpisujúceho lekára alebo diagnózu alebo indikáciu.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Výšku úhrad stanovuje Ministerstvo zdravotníctva alebo iný regulačný orgán.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Zákonné zdravotné poistenie nepokrýva náklady na diétne potraviny.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

V individuálnych prípadoch môže byť podpora financovania dietetických potravín poskytovaná podľa rôznych právnych ustanovení a z rôznych zdrojov. Inštitúcie sociálneho poistenia majú napríklad podporný fond, z ktorého možno v obzvlášť závažných prípadoch poskytnúť nepovinnú dotáciu, pričom sa zohľadnia rodinné, príjmové a majetkové pomery žiadateľa. Podporu môžu poskytnúť aj poskytovatelia sociálnej pomoci alebo pomoci osobám so zdravotným postihnutím.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

V prípade zdravotníckych pomôcok zákony o sociálnom poistení stanovujú maximálnu výšku dotácií a príspevku pacienta. Musí ich predpísať lekár, pričom neexistuje obmedzenie na konkrétnu špecializáciu. Na mnohé pomôcky existujú zmluvy medzi zdravotnými poisťovňami a príslušnými odbornými spoločnosťami o poskytovaní predpísaných pomôcok poistencom pri platení ich príspevku. Tieto zmluvy môžu zahŕňať aj požiadavku na schválenie hlavného lekára.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Rovnako ako v otázke 5, financovanie zdravotníckych pomôcok môže byť dostupné aj z podporného fondu inštitúcie sociálneho poistenia, alebo od poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, alebo zo sociálnej pomoci.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Zdravotnícke pomôcky a terapeutické prístroje môže príslušný ústav sociálneho poistenia poskytnúť aj zapožičaním s výhradou vlastníctva. Toto organizujú príslušné poisťovne rôzne; v niektorých prípadoch ho uzatvárajú aj zmluvné spoločnosti.

4.15 Slovinsko

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Poistenec v Slovinskej republike má nárok na uhradenie:

- liekov na predpis, ktoré sú zahrnuté v pozitívnom zozname liekov vedenom Ústavom zdravotného poistenia Slovinska (ZZZS)⁷¹;
- potravín na osobitné zdravotné účely zaradených ZZZS do pozitívneho zoznamu;
- liekov pripravovaných v lekárni na objednávku, ako sú uvedené v pozitívnom zozname ZZZS a v zozname liekov na predpis.

Zoznam liekov viazaných na lekársky predpis určuje lieky, ktoré možno predpisovať a vydávať na lekársky predpis v rámci povinného zdravotného poistenia. Zoznam liekov na predpis je prílohou Pravidiel povinného zdravotného poistenia⁷².

ZZZS zaraďuje jednotlivé lieky buď na pozitívny zoznam, prechodný zoznam alebo negatívny zoznam, čím určí, do akej miery bude hodnota lieku hrazená zo základného zdravotného poistenia a do akej miery z doplnkového zdravotného poistenia. Doplatok pacienta (ak pacient nie je pripoistený) sa pohybuje od 15 do 85 % z ceny lieku.

Existujú určité obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP.

Na klasifikovaný liek alebo potravinu sa môžu vzťahovať obmedzenia pri predpisovaní, výdaji alebo oboje. Obmedzenia sa môžu vzťahovať na:

- konkrétnu indikáciu;
- špecifickú skupinu obyvateľstva;
- klinickú špecializáciu alebo skupinu oprávnených lekárov, ktorí môžu predpisovať lieky v rámci povinného zdravotného poistenia;
- požiadavku predchádzajúceho súhlasu odbornej komisie zodpovednej za schvaľovanie predpisovania určitých liekov;
- časové alebo množstevné limity pri výdaji;
- nemocnicu, vykonávajúcu zdravotný program zahŕňajúci špecifický liek.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Výšku úhrady za liek z VZP, ako aj preskripčné a indikačné obmedzenia lieku určuje Ústav zdravotného poistenia Slovinska (ZZZS).

Rozsah a druhy práv, vyplývajúcich z verejného (povinného) zdravotného poistenia sú uvedené v zákone o zdravotnej starostlivosti a zdravotnom poistení (ZZVZZ)⁷³ a postupy pri uplatňovaní týchto práv sú uvedené v Pravidlách povinného zdravotného poistenia.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Dietetické potraviny, ako napríklad bezlepkové výrobky, nie sú (zatiaľ) hrazené z VZP. Avšak podnikajú sa už výrazné kroky k tomu, aby došlo k zmene tejto situácie. Dňa 10. februára 2025 sa zástupcovia Asociácie organizácií pacientov Slovinska (ZOPS) stretli s novozvoleným generálnym

⁷¹ Ústav zdravotného poistenia Slovenska. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.zzcs.si/en/about-us/>

⁷² Pravidlá povinného zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v slovinskom jazyku): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV3562>

⁷³ Zákon o zdravotnej starostlivosti a zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v slovinskom jazyku): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO213>

riaditeľom Inštitútu zdravotného poistenia Slovinska (ZZZS), aby predstavili plán podpory pacientov, ktorí sú odkázaní výlučne na dietetické potraviny. Nové vedenie ZZZS uznalo obavy a argumenty asociácie a rokovania budú pokračovať.

Článok 209a Pravidiel povinného zdravotného poistenia oprávňuje v rámci verejného zdravotného poistenia predpisovať niektoré potraviny:

- potraviny s upraveným zložením živín pre deti – predpisuje všeobecný lekár alebo pediater podľa indikácie stanovenej v detskej ambulancii;
- potraviny na podporu výživy – predpisuje autorizovaný lekár s odbornosťou v oblasti klinickej výživy;
- potraviny pre deti s alergiou – predpisujú pediatri na základe posudku Kolégia detských kliník Univerzitetného medicínskeho centra Lubľana alebo pediatrického oddelenia nemocnice.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

nie sú

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia a

8. požičiavanie zdravotníckych pomôcok

V súlade s článkom 65 Pravidiel povinného zdravotného poistenia poistenec získa alebo si požičiava zdravotnícku pomôcku od dodávateľa, ktorý má zmluvu s Inštitútom zdravotného poistenia Slovinska (ZZZS). Všetci zmluvní dodávatelia majú výdajné miesta zreteľne označené zelenou nálepkou s nápisom „Zmluvný dodávateľ zdravotníckych pomôcok“.

Ako je uvedené v pravidlách, poverený lekár pri predpisovaní zdravotníckej pomôcky určuje výpožičnú lehotu na základe predpokladaného zdravotného stavu poistenca (článok 97, V/6 – Zapožičanie zdravotníckych pomôcok poistencom).

Poistenec je povinný vrátiť zapožičanú zdravotnícku pomôcku dodávateľovi v týchto prípadoch:

1. na konci stanovenej výpožičnej doby,
2. ak je poistenec umiestnený v inštitúcii, ktorá je zodpovedná za poskytnutie pomôcky,
3. ak už pomôcka nie je potrebná,
4. ak sa pomôcka stala funkčne nedostatočnou.

V prípade úmrtia poistenca musí zapožičanú zdravotnícku pomôcku vrátiť dodávateľovi osoba, ktorá sa o neho starala, alebo zariadenie, v ktorom bol pred smrťou umiestnený.

Trvanlivosť zdravotníckych pomôcok je definovaná v Pravidlách (tabuľka a článok 115).

V súlade s článkom 212 pravidiel sú oprávnené predpisovať zdravotnícke pomôcky **tieto osoby**:

1. Osobný lekár alebo v ich mene odporúčajúci lekár pre barle, chodúľky, štandardné manuálne invalidné vozíky, biele palice pre nevidomých, hrudné protézy, snímače pulzného oxymetra, šnúry kochleárneho implantátu a ďalšie;
 - zdravotnícke pomôcky uvedené v článku 75a, 77, 89, 91 pravidiel,
 - vankúše na preležaniny,

2. Odporúčajúci lekár alebo špecialista vo vývojovej ambulancii zdravotníckych pomôcok uvedených v článku 75 ods. 4 a 5 pravidiel;
3. Odporúčajúci oftalmológ pre zdravotnícke pomôcky uvedené v článkoch 78, 79, 80, 81, 82, 83 a 84 pravidiel;
4. Odporúčajúci otorinolaryngológ pre zdravotnícke pomôcky uvedené v článkoch 85, 87 a 88 pravidiel;
- 4a. Odporúčajúci gynekológ alebo gynekológ špecialista v ambulancii prvého stupňa starostlivosti pri elektrickom stimulátore pre inkontinenciu moču podľa § 92 ods. 1 pravidiel;
5. Odporúčajúci lekár v rámci svojej odbornosti pre iné zdravotnícke pomôcky.

Generálny riaditeľ Inštitútu zdravotného poistenia Slovinska môže určiť oprávnených lekárov na predpisovanie špecifických typov zdravotníckych pomôcok prostredníctvom všeobecného aktu, ktorý je potom zverejnený na webovej stránke Inštitútu.

Ak osobný lekár určí, že poistenec má nárok na zdravotnícku pomôcku, ktorú nie je oprávnený predpisovať, môže vydať odporúčanie pre príslušného špecialistu.

4.16 Španielsko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Podľa Kráľovského legislatívneho dekrétu 1/2015 z 25. júla, ktorým sa schvaľuje revidovaný text zákona o zárukách a racionálnom používaní liekov a zdravotných produktov⁷⁴, rozlišuje národný zdravotnícky systém medzi liekmi, ktoré si vyžadujú lekárske predpis a voľne predajné lieky (§ 19 RLD 1/2015).

Španielska agentúra pre lieky a zdravotné produkty je zodpovedná za určenie toho, ktoré lieky sú viazané na lekárske predpis a ktoré je možné voľne zakúpiť v súlade s pravidlami článku 19 kráľovského dekrétu.

Pre splnenie podmienok pre verejné financovanie liekov a zdravotníckych produktov, musia byť tieto zahrnuté do zoznamu príslušným uznesením zodpovedného útvaru ministerstva zdravotníctva, ktorým sa ustanovujú podmienky financovania a ceny v pôsobnosti národného zdravotného systému. Zahrnutie liekov do financovania národného zdravotného systému je možné prostredníctvom selektívneho a nerozlišujúceho financovania, pričom sa zohľadňujú všeobecné, objektívne a zverejnené kritériá, konkrétne tieto:

- závažnosť, trvanie a následky rôznych patológií, pre ktoré sú indikované
- špecifické potreby určitých skupín
- terapeutická a spoločenská hodnota lieku a jeho prírastkový klinický prínos, berúc do úvahy jeho nákladovú efektívnosť

⁷⁴ Kráľovský legislatívny dekrét 1/2015 z 25. júla, ktorým sa schvaľuje revidovaný text zákona o zárukách a racionálnom používaní liekov a zdravotných produktov. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-8343&p=20230629&tn=1>

- racionalizácia verejných výdavkov vyčlenených na poskytovanie liekov a rozpočtový vplyv na národný zdravotný systém
- existencia liekov alebo iných terapeutických alternatív pre rovnaké ochorenia za nižšiu cenu alebo nižšie náklady na liečbu.

Podľa § 19 kráľovského dekrétu:

6. *Ministerstvo zdravotníctva, sociálnych služieb a rovnosti ustanoví minimálne náležitosti, charakteristiku a dobu platnosti lekárskeho predpisu a nemocničných predpisov, ako aj osobitné požiadavky na predpisovanie a výdaj liekov s obsahom psychoaktívnych látok a iných, ktoré si to vyžadujú svojou povahou alebo vzhľadom na špecifické liečebné postupy.*

7. *Výdaj liekov bude v súlade so stanovenými preskripčnými podmienkami.*

Konkrétne informácie o úhrade jednotlivých liekov v Španielsku od februára 2025 sú napr. tu (v španielčine): <https://www.sanidad.gob.es/profesionales/medicamentos.do>

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Uznesením Generálneho riaditeľstva pre farmáciu a zdravotnícke produkty možno dohodnúť financovanie liekov pre určité indikácie. Ako sa uvádza v § 92 RLD 1/2015 „(...) s cieľom zaručiť racionálne používanie liekov a zdravotníckych produktov môže ministerstvo zdravotníctva podrobiť ich predpisovanie, výdaj a financovanie v národnom zdravotníctve osobitným podmienkam.“

Zoznam liekov, ktoré od februára 2025 podliehajú týmto obmedzeniam financovania, možno nájsť na nasledujúcej stránke (v španielčine):

https://www.sanidad.gob.es/profesionales/medicamentos.do?fechabajahasta=&nombre_cn=&metodo=buscarMedicamentos&priact_dos=&priact_uno=&fechaaltadesde=&financiado=2&buscar=Buscar&fechaaltahasta=&priact_tres=&sinImportacionesParalelas=1&priact_cuatro=&d-4015021-s=3&fechabajadesde=&d-4015021-p=1&d-4015021-o=2

Pre jednotlivé lieky sú uvedené indikácie, pri ktorých je hrađený z národného zdravotného systému, ako aj tie, pri ktorých sa neuhrádza.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Na to, aby sa liek mohol používať v zdravotníckych zariadeniach národného zdravotného systému, a teda mal nárok na verejné financovanie, je potrebné:

- liek musí byť povolený na uvedenie na trh – v Španielsku je regulačným orgánom, ktorý vykonáva túto činnosť, Španielska agentúra pre lieky a zdravotné produkty;
- liek musí byť zaradený do farmaceutického zabezpečenia národného zdravotného systému – uznesenie, ktoré o tom rozhoduje je v kompetencii Generálneho riaditeľstva pre spoločné portfólio služieb národného zdravotníctva a lekárne (v rámci ministerstva zdravotníctva) po stanovení ceny konkrétneho produktu medzirezortnou komisiou pre ceny liekov.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Podľa Kráľovského dekrétu 1030/2006 z 15. septembra, ktorým sa ustanovuje portfólio národného zdravotného systému a postup jeho aktualizácie, na to, aby liečba diétnymi výrobkami bola

financovaná národným zdravotným systémom, musí byť splnená každá z nasledujúcich požiadaviek:

- nutričné potreby pacienta nie je možné pokryť bežnými potravinami,
- podávanie týchto výrobkov umožňuje dosiahnuť zlepšenie kvality života pacienta alebo možné zotavenie sa zo život ohrozujúceho stavu,
- indikácia je založená na zdravotných a nie sociálnych kritériách,
- výhody prevažujú nad rizikami a
- liečba sa pravidelne hodnotí.

V roku 2012 bol počet dietetických produktov zaradených do systému verejného zdravotníctva 805. Viac informácií o týchto produktoch a ich financovaní poskytuje nasledujúca príručka: https://www.sanidad.gob.es/profesionales/prestacionesSanitarias/publicaciones/docs/042015_GuiaProdDiet_2ed.PDF

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

V prípade, že podmienky konkrétnej osoby nezakladajú nárok na financovanie dietetických potravín Národným zdravotným systémom, môže byť poskytnutá určitá kompenzácia od iných verejných subjektov. Napríklad niektoré samosprávy zaviedli príspevky na pomoc s nákladmi na bezlepkovú diétu. Vo väčšine prípadov je podpora poskytovaná na tento účel vo výške 400 € ročne.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Z verejného zdravotného poistenia sú hradené tie zdravotnícke pomôcky, ktoré sú zahrnuté v portfóliu bežných služieb národného zdravotníctva. Tento zoznam možno nájsť v *Kráľovskom dekréte 1030/2006 z 15. septembra, ktorým sa ustanovuje portfólio spoločných služieb národného zdravotného systému a postup jeho aktualizácie*⁷⁵. Portfólio bolo naposledy aktualizované v roku 2022 nariadením SND/44/2022 zo dňa 27. januára o aktualizácii portfólia spoločných služieb národného zdravotníctva a postupu pri jeho aktualizácii⁷⁶.

Čo sa týka zdravotníckych pomôcok, ako sú inkontinenčné vložky, tie sú tiež pokryté národným zdravotným systémom. Príslušné ustanovenia v tomto prípade sú *zákon 16/2003 z 18. mája o súdržnosti a kvalite národného zdravotného systému*; a *Kráľovský dekrét 16/2012 z 20. apríla o naliehavých opatreniach na zaručenie udržateľnosti národného zdravotného systému a na zlepšenie kvality a bezpečnosti jeho služieb*⁷⁷, ktorý zavádza zmeny v prvom z nich tak, aby zahŕňali odkazy na portfólio spoločných služieb národného zdravotného systému.

⁷⁵ *Kráľovský dekrét 1030/2006 z 15. septembra, ktorým sa ustanovuje portfólio spoločných služieb národného zdravotného systému a postup jeho aktualizácie*. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/eli/es/rd/2006/09/15/1030/con>

⁷⁶ *Nariadenie SND/44/2022 z 27. januára, ktorým sa aktualizuje, s ohľadom na spoločný katalóg vonkajších protéz horných a dolných končatín, ortéz na agenézu, invalidných vozíkov, ortéz a produktov na liečbu lymfedému, príloha VI kráľovského výnosu 1030/2006 z 15. septembra, ktorou sa ustanovuje Národný zdravotnícky systém a jeho spoločné služby*. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/eli/es/o/2022/01/27/snd44>

⁷⁷ *Kráľovský zákon 16/2012 z 20. apríla o naliehavých opatreniach na zaručenie udržateľnosti národného zdravotného systému a zlepšenie kvality a bezpečnosti jeho služieb*. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2012/04/20/16/con>

Pomôcky musí predpisovať lekár so špecializáciou v príslušnom odbore. Musí existovať klinická a zdravotná potreba a príjemca musí byť užívateľom národného zdravotného systému. Podmienky pre prístup k pomôcke a jej predpisovanie ustanoví subjekt zodpovedný za príspevky na zdravotnícke pomôcky, ktorý je najčastejšie na úrovni autonómneho spoločenstva.

Okrem toho treba mať na pamäti, že autonómne spoločenstvá s kompetenciami v oblasti zdravotníctva môžu mať rôzne produkty zahrnuté v zozname uhrádzaných zdravotníckych pomôcok. Vyššie uvedené národné portfólio predstavuje katalóg minimálnych príspevkov, ale zoznam sa môže na autonómnej úrovni rozšíriť. Podobne aj postup pri predpisovaní a prístupe k pomôckam sa môže v jednotlivých autonómnych komunitách líšiť. Príklad katalógu, platného v autonómnej oblasti Madrid, sa dá nájsť v *nariadení zdravotného poradcu 1564/2022 z 19. októbra, ktorým sa upravuje Katalóg ortoprotetických pomôcok v autonómnej oblasti Madrid*⁷⁸, ktorý upravuje prístup k príspevku na ortoprotetické pomôcky a úhradu nákladov, spojených s cestovaním za touto pomôckou mimo madridského spoločenstva.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Tieto pomôcky sú hradené z VZP.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Systém požičiavania zdravotníckych pomôcok v rámci Národnej zdravotnej služby zatiaľ neexistuje. Namiesto toho to v súčasnosti robia niektoré súkromné subjekty, ako napríklad mimovládne organizácie.

4.17 Švédsko

1. a 2. Preskripčné a indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Existujú špecifické obmedzenia na predpis na základe špecializácie lekára pre úhradu liekov. Je to najmä v rámci ochrany pred vysokými nákladmi („högkostnadsskydd“). Táto ochrana sa vzťahuje na systém, kde je liek dotovaný z daní a štát hradí časť jeho nákladov. Pacient potom zaplatí nižšiu cenu za zdravotnú starostlivosť, zubnú starostlivosť a lieky nad určitú sumu. Ochrana pred vysokými nákladmi je benefit, ktorý je regulovaný zákonom – *zákon (1996:1150) o ochrane pred vysokými nákladmi pri nákupe liekov*⁷⁹.

Náklady na lieky na predpis sa postupne počas dvanástich mesiacov znižujú. Počas tohto obdobia pacient nikdy nezaplatí viac ako 2 900 SEK (260,19 €). Potom dostane bezplatnú kartu na zvyšok aktuálneho dvanásťmesačného obdobia. Aby systém fungoval s ohľadom na náklady na lieky, existuje databáza vysokých nákladov, ktorá obsahuje informácie o tom, koľko každý človek zaplatil za lieky.

⁷⁸ Nariadenie zdravotného poradcu 1564/2022 z 19. októbra, ktorým sa upravuje Katalóg ortoprotetických pomôcok v autonómnej oblasti Madrid. Dostupné na internete (v španielčine):

https://www.bocm.es/boletin/CM_Orden_BOCM/2022/10/25/BOCM-20221025-18.PDF

⁷⁹ Zákon (1996:1150) o ochrane pred vysokými nákladmi pri nákupe liekov. Dostupné na internete (v švédskom jazyku):

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19961150-om-hogkostnadsskydd-vid-kopav_sfs-1996-1150/

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Agentúra pre dentálne a farmaceutické benefity (TLV) je centrálna vládna agentúra s právomocou určovať ceny a dotácie liekov vo Švédsku. TLV rozhodne, či sa na liečivo bude vzťahovať schéma farmaceutických výhod, a tiež rozhodne o nákladoch, ako aj predajnej cene. Farmaceutické spoločnosti sa môžu sami rozhodnúť predávať liek mimo systému vysokých nákladov. V týchto prípadoch je cenotvorba bezplatná, inými slovami, farmaceutické spoločnosti si cenu určujú sami. Pacient musí v takom prípade zaplatiť plnú cenu za všetky lieky, na ktoré sa nevzťahuje systém vysokých nákladov.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Vo Švédsku sa krytie dietetických potravín, ako sú napríklad bezlepkové výrobky, v rámci verejného zdravotného poistenia líši v závislosti od veku a regionálnej politiky.

Deti do 16 rokov majú nárok na dotované bezlepkové výrobky prostredníctvom predpisu od lekára. Upravuje to zákon (2002:160) o farmaceutických dávkach⁸⁰. Tieto predpisy fungujú podobne ako štandardné lekárske predpisy a musí ich vydať lekár alebo dietológ. Po predpísaní je možné tieto bezlepkové výrobky získať v lekárňach alebo iných určených predajniach. Pacienti si môžu zbierať zásoby až na 90 dní a sú povinní zaplatiť spoluúčasť 120 SEK (10,77 €) za každý odber. Švédska agentúra pre liečivá (Läkemedelsverket) je zodpovedná za zostavenie zoznamu potravín, na ktoré sa vzťahuje zníženie ceny.

Na osoby staršie ako 16 rokov sa nevzťahujú vyššie uvedené predpisy. V týchto prípadoch je na rozhodnutí každého regiónu, či zavedie systém na uspokojenie potrieb osôb, odkázaných na špecializované potraviny alebo nie. V súčasnosti sa to medzi jednotlivými regiónmi líši. Niektoré regióny sa rozhodli poskytnúť finančnú podporu namiesto použitia štátnej dotácie pre deti do 16 rokov, čo umožňuje jednotlivcom nakupovať potraviny dostupné v bežných obchodoch s potravinami.

5. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

6. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

7. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Vo Švédsku sa na zdravotnícke pomôcky, ako sú invalidné vozíky, môže vzťahovať pojem „högkostnadsskydd“, ktorý chráni pred vysokými nákladmi na zdravotnú starostlivosť. Pomôcky sú často dotované regiónmi alebo samosprávami a na ich úhradu je potrebný lekársky predpis. Pre mobilné zariadenia, ako sú invalidné vozíky, je zvyčajne potrebný predpis od lekára špecializovaného na rehabilitačnú medicínu alebo ortopédiu. Švédska sociálna poisťovňa (Försäkringskassan) tiež uhrádza niektoré pomôcky v závislosti od lekárskej potreby s možným zdieľaním nákladov.

⁸⁰ Zákon (2002:160) o farmaceutických dávkach (v švédskom jazyku): https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2002160-om-lakemedelsformaner-m.m_sfs-2002-160/

4.18 Taliansko

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Na účely úhrady sú lieky rozdelené do troch rôznych kategórií:

KATEGÓRIA A: zahŕňa základné lieky a lieky na chronické ochorenia, plne hrazené NHS, okrem prípadu poznámky od AIFA⁸¹, že úhrada daného lieku je podmienená špecifickými indikačnými alebo terapeutickými požiadavkami.

TRIEDA H: zahŕňa lieky len na nemocničné použitie alebo lieky, ktoré môžu distribuovať zdravotnícke zariadenia.

TRIEDA C: zahŕňa lieky, ktoré sú plne na náklady pacienta. Pokiaľ ide o režim vydávania, lieky triedy C sa delia na lieky na predpis a lieky bez predpisu.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Niektoré lieky triedy A sú k dispozícii na náklady Národnej zdravotnej služby iba pre špecifické patologické alebo terapeutické stavy na základe indikácií Talianskej liekovej agentúry.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzení

Medzirezortný výbor pre hospodárske plánovanie a trvalo udržateľný rozvoj stanovuje maximálne ceny platné pre lieky hrazené z verejných výdavkov. Rokovania o celkovej respektíve čiastočnej úhrade lieku a teda zaradenie daného lieku do niektorej z tried A, H alebo C zriadila Talianska agentúra pre lieky.

4. Uhrádzanie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

V Taliansku je poskytovanie dietetických potravín súčasťou základnej úrovne zdravotnej starostlivosti, a preto je buď bezplatné, resp. spoplatnené – v rámci určitých limitov – pre tých, ktorí sú postihnutí ochoreniami, stanovenými zákonom. Tieto patológie musia byť vopred zistené a certifikované referenčnými centrami, určenými na tento účel podľa jednotlivých regiónov. Dodávku týchto produktov hradí Národná zdravotná služba a je zabezpečená prostredníctvom poukážok, ktoré je možné uplatniť v lekárňach, špecializovaných predajniach a pridružených predajniach supermarketov, v rámci limitov maximálnych mesačných výdavkov, rozlíšených podľa pohlavia a vekovej skupiny a zvýšených o 30 percent, aby sa zohľadnili špeciálne výživové potreby.

6. Uhrádzanie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Národná zdravotná služba garantuje občanom s telesným, duševným alebo zmyslovým postihnutím dodávky protéz, ortéz a pomôcok na podporu osobnej autonómie. Medzi takéto zariadenia patria napr. načúvacie pomôcky, lekárske korzety, invalidné vozíky, chodítka, inkontinenčný katéter, inkontinenčné plienky atď. Na dodanie je potrebný predpis od špecializovaného lekára národného verejného zdravotníctva, ktorý špecifikuje protetickú pomôcku, ktorá sa má použiť.

⁸¹ AIFA – Talianska lieková agentúra. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.aifa.gov.it/en/>

5. Zhrnutie

V rámci analýzy sme porovnávali vybrané aspekty úhrady liekov, dietetických potravín a zdravotníckych pomôcok medzi vybranými členskými štátmi Európskej únie. Vychádzali sme najmä z odpovedí štátov v rámci požiadavky pre ECPRD č. 5997 a z príslušných právnych predpisov a ďalších citovaných zdrojov. Do porovnania sme popri Slovensku zahrnuli celkovo 18 štátov, pričom nie všetky štáty odpovedali na všetky uvedené tematické okruhy.

Všetkých 18 uvedených štátov má vytvorené určité zoznamy liekov plne alebo čiastočne uhrádzaných zo zdravotného poistenia. V prípade, že zdravotné poistenie pokrýva aj aspoň čiastočnú úhradu dietetických potravín a zdravotníckych pomôcok, existujú podobné zoznamy pre takéto potraviny a zdravotnícke pomôcky.

Viacere štáty – Česká republika, Holandsko, Lotyšsko, Rakúsko, Slovinsko a Taliansko vedú niekoľko zoznamov liekov, napríklad podľa toho, či sú na predpis, alebo bez predpisu, s preskripčnými a indikačnými obmedzeniami, alebo bez nich, zameniteľné a nezameniteľné, pre špecifické skupiny pacientov (napr. chronicky chorých) a pod.

Niektoré štáty majú niekoľko kategórií zliav na lieky (napr. podľa závažnosti diagnózy, ceny lieku, frekvencie použitia a pod.) – Estónsko, Fínsko, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko a Slovinsko.

1. Preskripčné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Väčšina z nami sledovaných štátov má zavedené preskripčné obmedzenia na lieky. Niektoré štáty uviedli, že tieto obmedzenia sú len obmedzene využívané, napr. Fínsko, Francúzsko, Švédsko uviedlo, že takéto obmedzenia sa zavádzajú v rámci ochrany pred vysokými nákladmi za lieky. Nemecko uviedlo, že hoci má v legislatíve vytvorený nástroj na takéto obmedzenia, v praxi sa to nevyužíva. Poľsko a Portugalsko uviedlo, že nemajú tento typ obmedzení.

2. Indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP

Veľká väčšina sledovaných štátov má zavedené indikačné obmedzenia na uhrádzanie liekov z VZP. Len Portugalsko uviedlo, že tento typ obmedzení sa využíva dosť obmedzene a Nemecko uviedlo, že úhrada liekov je limitovaná len ich schválením na určitú konkrétnu diagnózu. Existujú aj výnimky pri tzv. „off label“ používaní lieku za presne vymedzených okolností.

3. Určovanie výšky úhrady za liek z VZP a obmedzenia

Veľká väčšina nami sledovaných štátov uviedla, že regulačným úradom v tejto oblasti je ministerstvo zdravotníctva, resp. ním poverená organizácia; prípadne ministerstvo sociálnych vecí a zdravotníctva (Fínsko, Francúzsko, Holandsko); resp. ministerstvo sociálnych vecí (Estónsko).

V prípade Maďarska má túto kompetenciu Národná zdravotná poisťovňa NEAK, ktorá funguje pod dohľadom vlády, resp. ministerstva pre ľudské zdroje.

V prípade Nemecka má tieto kompetencie Národná asociácia zákonných fondov zdravotného poistenia GKV-Spitzenverband, v prípade Slovinska Ústav zdravotného poistenia ZZZS, vo Švédsku vládna Agentúra pre dentálne a farmaceutické benefity TLV a v Taliansku Medzirezortný výbor pre hospodárske plánovanie a trvalo udržateľný rozvoj.

4. Uhradzenie dietetických potravín z VZP a preskripčné obmedzenia

Pri uhrádzaní dietetických potravín sa nami sledované štáty rozdelili takmer na dve polovice:

- poskytujúce takúto úhradu: Estónsko, Cyprus, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Španielsko, Taliansko,
- neposkytujúce takúto úhradu: Česká republika, Fínsko, Litva, Lotyšsko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovinsko.

Cyprus uviedol, že na úhradu dietetických potravín je potrebná žiadosť a v prípade niektorých štátov sú uhrádzané len potraviny pre celiatikov (napr. Francúzsko, Grécko). V prípade Švédska sú hradené pre deti do 16 rokov a študentov a v prípade osôb nad 16 rokov to ostáva na zvážení príslušného regiónu.

Väčšina štátov, ktoré poskytujú takúto úhradu, vyžadujú lekárske potvrdenie diagnózy od špecializovaného lekára.

5. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na dietetické potraviny

Medzi ďalšie formy podpory pre ľudí s osobitnými výživovými nárokmi patria (väčšinou v prípade, že dietetické potraviny nie sú uhrádzané zo zdravotného poistenia):

- sociálny príspevok – viazaný väčšinou na diagnózu a sociálny status danej osoby: Česká republika, Fínsko, Francúzsko, Litva, Lotyšsko, Nemecko, Rakúsko
- úľava na dani: Holandsko, Maďarsko, Portugalsko
- príspevok od samosprávy: Holandsko, Španielsko

Výška príspevku (u štátov, ktoré ju uviedli):

- Česká republika: 43 – 122 € mesačne
- Fínsko: 38 € mesačne (pacienti s celiakiou)
- Francúzsko: 45,73 € (dospelý) a 33,54 € (dieťa)
- Lotyšsko: 160 € mesačne (deti a študenti)
- Španielsko: 400 € ročne
- Slovenská republika: 15,27 – 50,86 € mesačne

6. Uhradzenie zdravotníckych pomôcok z VZP a preskripčné obmedzenia

Vo väčšine sledovaných štátov sa zdravotné pomôcky hradia zo zdravotného poistenia na základe zoznamu uhrádzaných zdravotných pomôcok a pri predložení príslušného lekárskeho potvrdenia. Väčšina štátov, kde takáto možnosť existuje, uviedla, že potvrdenie na vydanie takejto pomôcky vystavujú lekári s určitou špecializáciou. Jedine Nemecko a Rakúsko uviedli, že nemajú zavedené preskripčné obmedzenia na predpis na zdravotnícke pomôcky.

7. Iné druhy finančnej podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky

Medzi ďalšie formy podpory pre ľudí odkázaných na zdravotnícke pomôcky patrí najmä príspevok zo sociálneho fondu (pre osoby so zdravotným postihnutím, na žiadosť a viazaný na finančné a majetkové pomery žiadateľa): Česká republika, Cyprus, Lotyšsko, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko.

Švédsko uviedlo, že príspevok môže poskytnúť sociálna poisťovňa, alebo samospráva a v Portugalsku sa na tento tovar uplatňuje znížená sadzba DPH.

8. Požičiavanie zdravotníckych pomôcok

Väčšina štátov uviedla, že požičiavanie zdravotníckych pomôcok nie je centralizované a organizujú ho mimovládne organizácie, súkromné spoločnosti, zdravotné poisťovne alebo zdravotnícke zariadenia. Len niekoľko štátov uviedlo, že má zavedený centralizovaný, prípadne štátom riadený systém na zapožičiavanie zdravotníckych pomôcok:

- Cyprus – Ministerstvo sociálnej starostlivosti
- Estónsko – Estónsky fond zdravotného poistenia
- Lotyšsko – Národné rehabilitačné centrum Vaivari
- Poľsko – Štátny fond rehabilitácie zdravotne postihnutých PFRON
- Slovinsko – Ústav zdravotného poistenia Slovinska ZZZS

6. Zdroje

5. Požiadavka ECPRD č. 5997 *State support in paying for medicines (drugs), medical devices and dietetic foods* Štátna podpora na uhrádzanie liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín (uzavretá databáza), február 2025. Dostupné online po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/987006>.
6. Zákon č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/362/20250101>
7. Zákon č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2011/363/20250101>
8. Zoznam kategorizovaných liekov: <https://www.mzsr.sk/?zoznam-kategorizovanych-liekov>
9. Zoznam kategorizovaných dietetických potravín: <https://www.mzsr.sk/?zoznam-kategorizovanych-dietetickych-potravin>
10. Zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/447/20250101>
11. Peňažné príspevky. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/penazne-prispevky/pp-kompenzaci-u-zvysenych-vydavkov/penazny-prispevok-kompenzaci-u-zvysenych-vydavkov-dietne-stravovanie/>
12. Zoznam kategorizovaných zdravotníckych pomôcok: <https://www.health.gov.sk/?zoznam-kategorizovanych-zdravotnickych-pomocok>
13. Opatrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 7/2009 Z. z. z 18. decembra 2008, ktorým sa ustanovuje zoznam pomôcok a maximálne zohľadňované sumy z ceny pomôcok. Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2009/7/>
14. Pomôcky. Dostupné na internete: <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/tazke-zdravotne-postihnutie/penazne-prispevky/pp-kupu-vycvik-pouzivania-upravu-pomocky/>
15. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon). Dostupné na internete: <https://www.slov-lex.sk/ezbierky/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/448/20250401.html>
16. Vyhláška č. 376/2011 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o verejnom zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2011/376/2024-07-01?zalozka=text>
17. Zákon č. 48/1997 Zb. o verejnom zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/1997/48/2025-01-01?zalozka=text>
18. Štátny ústav pre kontrolu liečiv. Dostupné na internete (v češtine): <https://sukl.gov.cz/en/>
19. Zákon č. 111/2006 Zb. o pomoci v hmotnej núdzi. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2006/111?zalozka=text>
20. Vyhláška č. 389/2011 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2011/389/2024-07-01?zalozka=text>
21. Zákon č. 329/2011 Zb. o poskytovaní dávok osobám so zdravotným postihnutím. Dostupné na internete (v češtine): <https://www.e-sbirka.cz/sb/2011/329/2025-01-01?zalozka=text>
22. Zákon o liekoch. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/506122024001/consolide>
23. Príloha k zoznamu uhrádzaných liekov. Dostupné na internete (v estónskom jazyku): https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1171/2202/4028/SOM_m51_lisa2.pdf
24. Zoznam zdravotníckych pomôcok EHIF. Dostupné na internete (v estónskom jazyku): <https://www.riigiteataja.ee/akt/120122023016?leiaKehtiv>

25. Zoznam technických pomôcok. Dostupné na internete (v estónskom jazyku): https://www.riigiteataja.ee/aktiis/1291/2202/4058/SOM_m58_lisa.pdf
26. Zákon o sociálnej starostlivosti. Dostupné na internete (v anglickom jazyku): <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/504042016001/consolide/current>
27. Zákon č. 1224/2004 o zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v angličtine): https://www.finlex.fi/sv/laki/kaannokset/2004/en20041224_20110911.pdf
28. Rada pre oceňovanie liekov Hila. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.hila.fi/en/>
29. Fínska agentúra pre lieky. Dostupné na internete (v angličtine): https://fimea.fi/en/about_us
30. Zákon č. 1326/2010 o zdravotnej starostlivosti. Dostupné na internete (v angličtine): https://finlex.fi/en/laki/kaannokset/2010/en20101326_20131293.pdf
31. Zákon o poplatkoch klientov v zdravotníctve a sociálnej starostlivosti. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1992/19920734>
32. Vyhláška Ministerstva sociálnych vecí a zdravotníctva č. 1363/2011 o poskytovaní liečebných rehabilitačných pomôcok. Dostupné na internete (vo fínskom jazyku): <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2011/20111363>
33. Meddispar. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.meddispar.fr/>
34. Vysoký úrad pre zdravie (HAS). Dostupné na internete (vo francúzštine): https://www.has-sante.fr/jcms/c_412227/fr/organisation-de-la-has
35. LPP. Dostupné na internete (vo francúzštine): <https://www.ameli.fr/etablissement/exercice-professionnel/nomenclatures-codage/lpp>
36. Register BIG. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://www.bigregister.nl/zoek-zorgverlener>
37. Národný zdravotný ústav. Dostupné na internete (v angličtine): <https://english.zorginstituutnederland.nl/>
38. Schéma zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://wetten.overheid.nl/BWBR0018715/2025-02-18/#Bijlage2>
39. Podpora od obce v rámci Wmo. Dostupné na internete (v holandskom jazyku): <https://www.government.nl/topics/care-and-support-at-home/question-and-answer/how-do-i-get-social-support-from-my-municipality-under-the-wmo>
40. Zoznam uhrádzaných liekov spolu s indikačnými obmedzeniami. Dostupný na internete (v litovskom jazyku) (v prílohe k dokumentu): <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.FA9CC3E1430C/asr>
41. Zoznam uhrádzaných zdravotníckych pomôcok. Dostupný na internete (v litovskom jazyku) (v prílohe k dokumentu): <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.110553/asr>
42. Nariadenie vlády č. 175 o výrobe a uchovávaní formulárov na recepty, ako aj o vypisovaní a uchovávaní receptov. Dostupné na internete (v angličtine): <https://likumi.lv/ta/en/en/id/104228-regulations-regarding-manufacture-and-storage-of-prescription-forms-as-well-as-writing-out-and-storage-of-prescriptions> (posledné novelizácie sú zahrnuté len v lotyšskej verzii: <https://likumi.lv/ta/id/104228>)
43. Farmaceutický zákon. Dostupné na internete (v angličtine): <https://likumi.lv/ta/en/en/id/43127-pharmaceutical-law>
44. Nariadenie vlády č. 899 Postupy na uhrádzanie výdavkov na obstaranie liekov a zdravotníckych pomôcok určených na ambulanciu liečbu. Dostupné na internete (v angličtine): <https://likumi.lv/ta/en/en/id/147522-procedures-for-the-reimbursement-of-expenditures-for-the-acquisition-of-medicinal-products-and-medical-devices-intended-for-the-outpatient-medical-treatment>
45. Vládne nariadenie č. 261 o štátnej podpore pre deti s celiakiou. Dostupné na internete (v lotyšskom jazyku): <https://likumi.lv/doc.php?id=256929>
46. Zákon o sociálnych službách a sociálnej pomoci. Dostupné na internete (v angličtine): <https://likumi.lv/ta/en/en/id/68488-law-on-social-services-and-social-assistance>
47. Nariadenie vlády č. 878 o technických pomôckach. Dostupné na internete (v lotyšskom jazyku): <https://likumi.lv/ta/id/328672-tehnisko-paligidzeklu-noteikumi>
48. NEAK. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.neak.gov.hu/oldalak/nyelvi-oldalak/english>

49. Zákon XCVIII z roku 2006 o všeobecných pravidlách bezpečného a hospodárneho zásobovania liekmi a zdravotníckymi pomôckami. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2006-98-00-00>
50. Zákon LXXXIII z roku 1997 o dávkach povinného zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/1997-83-00-00>
51. Vyhláška č. 32/2004 o aspektoch zaraďovania registrovaných liekov a špeciálnych výživových doplnkov do podpory sociálneho zabezpečenia a o zmene zaradenia alebo podpory. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2004-32-20-0M>
52. Vyhláška Ministerstva školstva a kultúry o komerčnom rozpätí liekov dostupných s dotáciami sociálneho zabezpečenia. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2007-5-20-0B>
53. Vyhláška o niektorých aspektoch sociálneho zabezpečenia financovania špecializovanej zdravotnej starostlivosti. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/1993-9-20-3D>
54. Vyhláška 14/2007 o zaradení zdravotníckych pomôcok do systému podpory sociálneho zabezpečenia, dotovaného objednávaní, distribúcie, opravy a prenájmu zdravotníckych pomôcok. Dostupné na internete (v maďarčine): <https://njt.hu/jogszabaly/2007-14-20-0B.63#>
55. Zákon o liekoch. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.gesetze-im-internet.de/amg_1976/
56. Nariadenie o predpisovaní liekov. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.gesetze-im-internet.de/amvv/>
57. Sociálny zákonník. Kniha V. Povinné zdravotné poistenie. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_5/
58. Spolkový spoločný výbor. Dostupné na internete (v nemčine): <https://www.g-ba.de/ueber-den-gba/wer-wir-sind/>
59. Smernica spolkového spoločného výboru o predpisovaní liekov v rámci zákonného zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.g-ba.de/downloads/62-492-3730/AM-RL-2024-12-19_iK-2025-02-12_AT-11-02-2025-B3.pdf
60. Príloha III. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.g-ba.de/downloads/83-691-989/AM-RL-III-Verordnungseinschraenkungen_2025-02-12.pdf
61. Smernica spolkového spoločného výboru o predpisovaní pomôcok v rámci zákonného zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v nemčine): https://www.g-ba.de/downloads/62-492-2467/HilfsM-RL_2021-03-18_iK-2021-04-01.pdf
62. Zoznam zdravotníckych pomôcok. Dostupné na internete (v nemčine): <https://hilfsmittel.gkv-spitzenverband.de/home>
63. Zákon z 27. augusta 2004 o zdravotnej starostlivosti financovanej z verejných zdrojov. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20042102135>
64. Zákon z 12. mája 2011 o úhradách liekov, potravín určených na osobitné výživové účely a zdravotníckych pomôcok. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111220696>
65. Zákon zo 6. septembra o farmácii. Dostupné na internete (v poľštine): <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20011261381>
66. Oznámenie ministra zdravotníctva z 18.12.2024 o Zozname uhrádzaných liekov, potravín určených na osobitné výživové účely a zdravotníckych pomôcok k 1.1.2025. Dostupné na internete (v poľštine): <https://www.gov.pl/web/zdrowie/obwieszczenie-ministra-zdrowia-z-dnia-18-grudnia-2024-r-w-sprawie-wykazu-refundowanych-lekow-srodkow-spozywczych-specjalnego-przeznaczenia-zywniowego-oraz-wyrobow-medycznych-na-1-stycznia-2025-r>
67. Agentúra pre hodnotenie zdravotníckej techniky a tarifný systém. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.aotm.gov.pl/en/>
68. Štátny fond rehabilitácie zdravotne postihnutých (PFRON). Dostupné na internete (v poľštine): <https://www.pfron.org.pl/polityka-prywatnosci/>
69. Ústavný zákon o zdraví 95/2019. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/detalhe/lei/95-2019-124417108>

70. Vyhláška č. 97/2015 z 1. júna, ktorou sa ustanovuje vytvorenie Národného systému hodnotenia zdravotníckych technológií. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2015-108117229-108117310>
71. INFARMED – Národný úrad pre lieky a zdravotnícke produkty. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://www.infarmed.pt/web/infarmed/apresentacao>
72. Vyhláška č. 93/2009, ktorá schvaľuje systém pridelovania podporných produktov ľuďom so zdravotným postihnutím a ľuďom s dočasnou práceneschopnosťou. Dostupné na internete (v portugálčine): <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/2009-117557018>
73. Zákon o sociálnom zabezpečení. Dostupné na internete (v nemčine): <https://ris.bka.gv.at/eli/bgbl/1955/189/P0/NOR40210719>
74. Ústav zdravotného poistenia Slovenska. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.zzzs.si/en/about-us/>
75. Pravidlá povinného zdravotného poistenia. Dostupné na internete (v slovinskom jazyku): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=PRAV3562>
76. Zákon o zdravotnej starostlivosti a zdravotnom poistení. Dostupné na internete (v slovinskom jazyku): <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO213>
77. Kráľovský legislatívny dekrét 1/2015 z 25. júla, ktorým sa schvaľuje revidovaný text zákona o zárukách a racionálnom používaní liekov a zdravotných produktov. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-8343&p=20230629&tn=1>
78. Kráľovský dekrét 1030/2006 z 15. septembra, ktorým sa ustanovuje portfólio spoločných služieb národného zdravotného systému a postup jeho aktualizácie. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/eli/es/rd/2006/09/15/1030/con>
79. Nariadenie SND/44/2022 z 27. januára, ktorým sa aktualizuje, s ohľadom na spoločný katalóg vonkajších protéz horných a dolných končatín, ortéz na agenézu, invalidných vozíkov, ortéz a produktov na liečbu lymfedému, príloha VI kráľovského výnosu 1030/2006 z 15. septembra, ktorou sa ustanovuje Národný zdravotnícky systém a jeho spoločné služby. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/eli/es/o/2022/01/27/snd44>
80. Kráľovský zákon 16/2012 z 20. apríla o naliehavých opatreniach na zaručenie udržateľnosti národného zdravotného systému a zlepšenie kvality a bezpečnosti jeho služieb. Dostupné na internete (v španielčine): <https://www.boe.es/eli/es/rdl/2012/04/20/16/con>
81. Nariadenie zdravotného poradcu 1564/2022 z 19. októbra, ktorým sa upravuje Katalóg ortoprotetických pomôcok v autonómnej oblasti Madrid. Dostupné na internete (v španielčine): https://www.bocm.es/boletin/CM_Orden_BOCM/2022/10/25/BOCM-20221025-18.PDF
82. Zákon (1996:1150) o ochrane pred vysokými nákladmi pri nákupe liekov. Dostupné na internete (v švédskom jazyku): https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19961150-om-hogkostnadsskydd-vid-kopav_sfs-1996-1150/
83. Zákon (2002:160) o farmaceutických dávkach (v švédskom jazyku): https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2002160-om-lakemedelsformaner-m.m_sfs-2002-160/
84. AIFA – Talianska lieková agentúra. Dostupné na internete (v angličtine): <https://www.aifa.gov.it/en/>

Všetky zdroje sú aktuálne ku dňu zverejnenia materiálu

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
[https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/
materialy/pm](https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm)

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

